UNIVERSITAS TYRNAVIENSIS

Časopis Trnavskej univerzity v Trnave XIII/2024/1

prof. ThLic. Miloš Lichner, D.Th.,
poverený rektor Trnavskej univerzity

Obsah

Editorial
Ideme ďalej... 3
Na pulze univerzity
Zmeny vo vedení Trnavskej univerzity 4
Rokovanie o výkonnostných zmluvách 4
Sme krásni, keď milujeme 4
Vyjádření ke „kauze" studenta Mareka Janigu 5
Všetky tri trnavské vysoké školy po prvýkrát spoločne plesali 5
Kolokvium o nenáboženskej spirituálnej gramotnosti 5
Čo nás teší
Natura et cultura – nový intenzívny program (BIP) Erasmus+ na katedre klasickej archeológie 6
Úspech študentky chémie na celoslovenskej vedeckej konferencii 6
Člen správnej rady a jadrový fyzik Martin Venhart o nobelovkách 7
Návšteva otca arcibiskupa Cyrila Vasiľa 7
Adriana Krupová členkou expertnej skupiny *Fit for the Future* pre vzdelávacie štandardy 8
Štátny tajomník: Trnavská univerzita si uvedomuje dôležitosť duševného zdravia 8
Úspešná reprezentácia TU a Slovenska v rámci skupiny *Quality Assurance Fit for the Future* 9
Čas na interview
Historia aedificavit sibi domum – príbeh katedry histórie 10
Zo života fakúlt
Novinky z fakulty filozofickej 12
Novinky z fakulty pedagogickej 14
Novinky z fakulty zdravotníctva a sociálnej práce 16
Novinky z fakulty teologickej 18
Novinky z fakulty právnickej 20
Okienko študentskej rady
Letný semester so Študentskou radou Trnavskej univerzity v skratke 22
Študentská panoráma
Zoznámte sa s poetickou dušou Martinou Hlavatou a tatérkou Monikou Bažányovou 22
Exkurzia študentov nemeckého jazyka Trnavskej univerzity a Univerzity Győr vo Viedni 23
Ako neprežiť život len za knihami 24
Novinka do vašej knižnice
Náboženstvo v kyberpriestore 25
Študentské mobility
Univerzita Babeș-Bolyai očami študentky fakulty zdravotníctva a sociálnej práce 26
Zamyslenia
Odpúšťať je ťažké, pretože nerozumieme duši druhého človeka 28
Kaleidoskop
Heraldický klub: jeho vznik, poslanie a pôsobenie 32
Keď prehovoria archívy
Logo Trnavskej univerzity 34

UNIVERSITAS TYRNAVIENSIS
Časopis Trnavskej univerzity v Trnave

Číslo reg. na MK SR:
EV 4665/12
ISSN 1338-9025

Vydáva Trnavská univerzita v Trnave
Hornopotočná 23
918 43 Trnava
IČO 31 825 249
č. tel.: 033/5939111
https://www.truni.sk/
e-mail časopisu: casopis.TU@truni.sk

Predseda redakčnej rady:
prof. PhDr. Vladimír Rábik, PhD.

Výkonná redaktorka:
PhDr. Henrieta Žažová, PhD.

Členovia redakčnej rady:
Mgr. Matúš Demko, PhD.
prof. MUDr. Bohumil Chmelík, PhD.
M. A. Mária Kostyálová
Samuel Kráľ
Mgr. Mária Letzová
Mgr. Barbora Likavská
prof. PhDr. Zuzana Lopatková, PhD.
doc. PhDr. Gabriela Magalová, PhD.
Radovan Marcinčin
PhDr. Zuzana Martinkovičová
Andrea Mičudová
ThLic. Mgr. Michaela Moravčíková, Th.D.
Mgr. Ľubica Nicolussi
Mgr. Anna Skupinová
Izabela Tobolková

Spolupracovníci:
PhDr. Adriana Krupová, PhD.
PhDr. Marián Manák, PhD.

Jazykový redaktor:
PhDr. Jozef Molitor

Grafická úprava:
Jana Janíková

Vydalo:
Typi Universitatis Tyrnaviensis, vydavateľstvo TU, spoločné pracovisko Trnavskej univerzity a VEDY, vydavateľstva SAV

Periodicita vydávania:
štvrťročník

Dátum vydania periodickej tlače:
marec 2024, ročník trinásty

Foto na obálke: prof. ThLic. Miloš Lichner, D.Th., poverený výkonom funkcie rektora. Foto: Barbora Likavská.

Pozn. V príspevkoch sú mená obvykle uvádzané bez akademických titulov.
Redakcia si vyhradzuje právo na skrátenie, formálnu a jazykovú úpravu textov.

Ideme ďalej...

prof. ThLic. Miloš Lichner, D.Th.
poverený výkonom funkcie rektora
Trnavskej univerzity v Trnave

Vážené akademické spoločenstvo, vážení pedagogickí i nepedagogickí zamestnanci, ctené študentky a študenti, priatelia a podporovatelia našej alma mater Trnavskej univerzity v Trnave,

dovoľte mi, aby som každého z vás čo najosobnejšie pozdravil. Keď som písal novoročný príhovor, myslel som si, že moja úloha povereného rektora Trnavskej univerzity čoskoro skončí a že si naša univerzita zvolí riadneho rektora. Nuž, nestalo sa tak a pokračujeme v „ságe hľadania" kandidáta ďalej.

George R. R. Martin vydal Pieseň ľadu a ohňa, ktorej prvá časť sa nazýva v angličtine Game of Thrones. Keby sme sa chceli pohrať s významovými posunmi slov pri prekladoch a chýbajúcich interpunkčných znamienkach, tak by som využil český preklad „Hra o trůny", čo mi pripomína našu univerzitnú skratku „truni". Akoby sme boli svedkami akejsi „hry o Truni", kde prichádzajú a odchádzajú nielen kandidáti, ale aj tí, ktorí majú zvoliť rektora. Áno, viem, že takéto situácie poznáme z politiky, či už doma alebo v zahraničí, avšak zrazu sa objavili aj na našej akademickej pôde.

V novoročnom príhovore som pripomenul, že naša história od roku 1635 už zažila mnohé „hry o Truni" a prežila ich. Mám preto v srdci silnú nádej, že nielenže prežijeme v zdraví aj túto „hru", ale že z nej vyjdeme navonok a vnútorne posilnení a že sa zaradíme ako zvyčajne medzi elitné univerzity.

Sme tu a čakajú nás nové výzvy lokálneho, ako aj medzinárodného charakteru v náročnej konkurencii a v zložitých podmienkach. Preto iba pripomeniem to, čo považujem za kľúčové, že veľa ľudí sa z ťažkých podmienok vypracovalo a nik ich nikde nečakal s červeným kobercom.

Zatiaľ naša univerzita pokračuje svojím rytmom a zapájame sa do nových výziev. Sú témy, ktoré si ľudia volia, a sú témy, ktoré si volia vás. Okrem zabezpečenia bezproblémového chodu univerzity sa objavili predo mnou dve veľké témy: bezpečnosť na univerzite a digitalizácia univerzity.

Som rád, že v oblasti bezpečnosti sa nám podarilo vykonať viacero dôležitých krokov a o nich sme pravidelne informovali vedenie univerzity, ako aj akademický senát, pretože objektívne a transparentné postupovanie považujem za podstatnú súčasť rektorského pôsobenia. Sme prvou univerzitou, ktorá absolvovala bezpečnostný seminár o ochrane mäkkých cieľov a budeme v tom pokračovať pri plnom rešpektovaní akademických slobôd. Bezpečná a inkluzívna univerzita je mojou prioritou.

Druhou témou je digitalizácia univerzity v oblasti štúdia a výučby, vedy a výskumu, ako aj administratívneho chodu univerzity. Toto považujem za druhú dôležitú výzvu, aby sa podarili odbúrať viaceré zaťažujúce postupy pri prevádzke univerzity v jej najrôznejších oblastiach. Verím, že sa nám aj týmto podarí posunúť našu univerzitu k moderným univerzitám.

Za veľmi dôležité považujem aj pravidelné stretnutia so študentami, preto od marca plánujem pravidelné otvorené a priateľské stretnutia pri káve. Mladí ľudia dokážu často vidieť veci menej komplikovane a kreatívnejšie a teším sa na možné podnety z ich strany.

Prajem vám všetkým príjemné čítanie nášho univerzitného časopisu!

Zmeny vo vedení Trnavskej univerzity

Do čela Trnavskej univerzity sa od 1. januára 2024 postavil profesor Miloš Lichner ako poverený rektor. Doteraz pôsobil ako prorektor pre vonkajšie vzťahy. S poverením známeho slovenského teológa Miloša Lichnera výkonom funkcie rektora súhlasili Akademický senát a Správna rada TU. Pozície sa ujal od nového roka po tom, ako vo funkcii skončil doterajší rektor Trnavskej univerzity profesor René Bílik.

Prof. Thlic. Miloš Lichner, D.Th., je katolícky kňaz a člen Spoločnosti Ježišovej (fotografia na titulke). Je odborníkom na latinskú ranokresťanskú literatúru, špecializuje sa na teológiu svätého Augustína a ranokresťanskú dogmatickú teológiu. Je autorom alebo spoluautorom viacerých vedeckých monografií a desiatok vedeckých štúdií. V rokoch 2012 – 2019 pôsobil ako dekan Teologickej fakulty TU. Je bývalým prezidentom Európskej spoločnosti pre katolícku teológiu. Je aktívny na sociálnych sieťach, kde pútavou formou približuje duchovné bohatstvo ranokresťanských textov. Osobne sa zúčastňuje na medzináboženskom dialógu medzi judaizmom a kresťanstvom.

Zároveň funkciou prorektorky pre vonkajšie vzťahy bola poverená doc. Dana Masaryková, PhD. Docentka Masaryková pôsobí na katedra školskej pedagogiky PdF a zastávala pozíciu prodekanky pre medzinárodnú spoluprácu a vzťahy s verejnosťou, ako i koordinátorky pre študentské a učiteľské mobility. Štatutárnym zástupcom rektora a povereným prorektorom pre rozvoj a informačné systémy ostáva prof. PhDr. Marek Majdan, MSc., PhD., poverenou prorektorkou pre vzdelávanie, akreditáciu a kvalitu JUDr. Zuzana Nevolná, PhD., a povereným prorektorom pre vedeckú, umeleckú a edičnú činnosť prof. PhDr. Vladimír Rábik, PhD.

Profesor Miloš Lichner povedie Trnavskú univerzitu, kým nebude zvolený jej nový rektor. Po neúspešnej tretej voľbe sa najbližšie volebné zhromaždenie koná 30. mája 2024.

PR

Poverená prorektorka pre vonkajšie vzťahy doc. Dana Masaryková, PhD. Foto: Barbora Likavská.

Rokovanie o výkonnostných zmluvách

Nový rok priniesol aj novú zložku financovania vysokých škôl, ktorými sú výkonnostné zmluvy. Je to nový nástroj podpory profilácie a diverzifikácie vysokých škôl na základe ich špecifických silných stránok a potenciálu rozvoja.

Dotačná zmluva s každou verejnou vysokou školou obsahuje merateľné ukazovatele na obdobie troch rokov (2024 – 2026), ktorých plnenie je podmienkou poskytnutia tejto časti štátnej dotácie.

Dňa 15. februára 2024 sa vedenie Trnavskej univerzity na čele s povereným rektorom Milošom Lichnerom stretlo so zástupcami Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR vedených profesorom Martinom Kanovským, aby diskutovali o merateľných ukazovateľoch, z ktorých sedem je povinných a sedem nepovinných.

PR

Sme krásni, keď milujeme

Záver roka v univerzitnej knižnici patril oslave ducha a slova. Miloš Lichner a Barbora Likavská nám predstavili svoju knihu s poetickým názvom Sme krásni, keď milujeme, s podnázvom 101 myšlienok svätého Augustína pre pohladenie duše.

Miloš Lichner sa dlhodobo venuje dielu sv. Augustína a jeho pozoruhodné myšlienky sa rozhodol sprístupniť čitateľom najskôr prostredníctvom sociálnych sietí a potom v spolupráci s fotografkou Barborou Likavskou v podobe spomínanej knihy s príťažlivou grafikou Adriana Čontofalského. Predvianočné popoludnie knižnej prezentácie spríjemnila hudobná formácia *Collegium Musicum Salvatoris*. S autormi knihy a neskôr s akademickými predstaviteľmi diskutoval občiansky aktivista a politický analytik Pavol Demeš.

Pavol Demeš (vľavo) s fotografkou Barborou Likavskou a autorom Milošom Lichnerom na prezentácii úspešného knižného diela. Foto: Matúš Demko.

Zuzana Martinkovičová

Vyjádření ke „kauze“ studenta Mareka Janigu

Univerzity vznikly jako jedinečný fenomén v časech evropského středověku před osmi sty roky – jsou tedy nejdéle existujícími institucemi našeho západního světa. Spolu s univerzitami na nich vznikla i tzv. akademická obec, *communio magistrorum et scholarium* – společenství učitelů a studentů, jako prostor pro svobodné hledání a nalézání pravdy. Právě díky rozvoji vzdělanosti se evropský Západ stal tehdy hnací silou rozvoje vědotechniky a pokroku pro celý ostatní svět.

V situaci, která v minulých dnech nastala, zvolil děkan Právnické fakulty Univerzity Komenského, doc. JUDr. Eduard Burda, PhD., dle mého názoru správný postup, když svolává na fakultě právě ono *communio* jako prostor pro svobodnou diskusi.

Takovéhoto otevřeného a svobodného hledání pravdy se bály všechny totalitní režimy 20. století, ať byly rudé či hnědé. Však také jen dva roky po komunistickém puči v Československu, v roce 1950, byl přijat nový vysokoškolský zákon (58/1950 Zb.), umožňující vstup politické moci do akademického prostředí. Bohužel, novela našeho vysokoškolského zákona, platná od 1. 1. 2023, vnáší opět, 33 let po Samětové revoluci, do našeho vysokoškolského prostředí ruku moci politiků.

Ale nedosti na tom, dne 19. 12. 2023 se objevuje na FB status, dehonestující studenta PF UK Mareka Janigu, status nikoliv *ad rem*, ale *ad hominem*, status, který svou dikcí není hodný politika EU, status, nedůstojný vlastně vůči občanům Slovenska. Historie 20. století nám ukazuje, že zhrubnutím vyjadřování ve veřejném prostoru to začíná a končí to odsuny, zabíjením, lágry... A skutečně – již se na kybersítích objevila slova vyzývající k fyzické likvidaci M. Janigy! Právě v čase strašlivého masakru na Karlově univerzitě v Praze!

Zastavme tuto roztáčející se spirálu zla a nenávisti, braňme étos univerzit a jejich akademická práva a svobody – studenti, akademici i odpovědná slovenská veřejnost!

Datum napsání a rozeslání textu: 21. 12. 2023.

Jaroslav Slaný

Všetky tri trnavské vysoké školy po prvýkrát spoločne plesali

V sobotu 27. januára 2024 sme spolu s partnerskými univerzitami v Trnave zorganizovali prvý spoločný univerzitný ples, a to po devätnástich ročníkoch vlastného univerzitného plesu. Zo Smolenického zámku sme sa tentoraz presunuli ešte bližšie k našej alma mater, do hotela Holiday Inn.

V programe predstavil spoločenské tance Interklub Bratislava, výbornú zábavu priniesli skvelí HappyBand, beatlesoví Backwards, hitoví Šindelka & syn a po polnoci až do ranných hodín hral DJ Gabo. Ples sa uskutočnil pod záštitou ministra školstva, vedy, výskumu a športu SR Tomáša Druckera (druhý zľava), nechýbali dekan Materiálovotechnologickej fakulty Slovenskej technickej univerzity so sídlom v Trnave Miloš Čambál (vľavo), rektorka Univerzity sv. Cyrila a Metoda Katarína Slobodová Nováková (druhá sprava) a jej pendant Miloš Lichner, SJ, poverený rektor Trnavskej univerzity (vpravo).

PR

Foto: Barbora Likavská

Kolokvium o nenáboženskej spirituálnej gramotnosti

Dňa 24. januára 2024 sa v priestoroch Univerzitnej knižnice TU uskutočnilo vedecké kolokvium o nenáboženskej spirituálnej gramotnosti. Kolokvium bolo organizované v spolupráci Katedry školskej pedagogiky Pedagogickej fakulty TU, Katedra etiky a estetiky Filozofickej fakulty Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre a Univerzitnej knižnice TU v rámci riešenia projektu VEGA 1/0158/23. Kolokvium bolo avizované ako diskusia o hľadaní a zažívaní zmyslu života, úžasu, otvorenosti, prepojenia so svetom a s ľuďmi, sebapretváraní a sebapresahovaní vo vzdelávaní. Na podujatí vystúpil Ivan Lukšík (Trnavská univerzita) s príspevkom Kde hľadať vo vzdelávaní spirituálnu gramotnosť?, Michaela Košútová Guillaume (TU) s referátom o význame vizuálnej sebavýpovede pri utváraní vlastného ja, Andrea Geseová (Spoločnosť slovenských arteterapeutov) s príspevkom Spiritualita v arteterapii a Ivo Jirásek (Univerzita Palackého v Olomouci) s prednáškou na tému *Relační a existenciální báze pedagogické kultivace spirituální gramotnosti*. Podujatie bolo ukončené okrúhlym stolom – sokratovským dialógom na tému nenáboženská spirituálna gramotnosť. Ďalšie podujatie na túto tému sa uskutoční 3. – 4. októbra 2024 na Univerzite Palackého v Olomouci.

Ivan Lukšík

Natura et cultura – nový intenzívny program (BIP) Erasmus+ na katedre klasickej archeológie

Katedra klasickej archeológie FF TU v spolupráci s Oddelením pre vonkajšie vzťahy a mobility TU usporiadala v dňoch 29. januára až 2. februára 2024 intenzívny vzdelávací kurz v rámci programu Erasmus+ BIP (*Blended Intensive Programme*) s názvom *Natura et cultura*. Išlo o nový formát medzinárodného vzdelávania, ktorý spojil fyzickú mobilitu s virtuálnymi komponentami a umožnil študentom z Turecka, Rumunska a Slovinska navštíviť viaceré vzdelávacie a kultúrne inštitúcie na Slovensku.

Návšteva Podtatranského múzea v Poprade. Foto: Mária Hercegová.

Obsah kurzu bol zameraný na vzťah človeka k prírode v priebehu vekov, zdôrazňoval závislosť od prírodných zdrojov a vplyv ľudských aktivít na životné prostredie. Program kurzu obsahoval prednášky uskutočnené na Trnavskej univerzite a vybraných inštitúciách, ktoré pokrývali široké spektrum tém. Medzi hlavné témy patrili klimatické zmeny v minulosti a reakcie spoločností na zmenu prírodného prostredia, prírodné katastrofy v archeologických dokladoch, súčasné možnosti výskumu riečnych tokov, keramická ekológia, pokles biodiverzity v dôsledku ľudskej činnosti a významné vodohospodárske stavby v minulosti. Prehliadku historických budov Trnavskej univerzity a exkurziu po historickom jadre Trnave zabezpečila Henrieta Žažová z Ústavu dejín Trnavskej univerzity.

Program zahŕňal návštevu Základnej školy s materskou školou Maximiliána Hella v Štiavnických Baniach, kde sa účastníci oboznámili s iniciatívami zameranými na záchranu ohrozených živočíšnych druhov. V Slovenskom národnom múzeu – Historickom múzeu Juraj Kucharík predstavil najstaršie dejiny Slovenska, zameriavajúc sa na neskoro laténske osídlenie Bratislavy. Václav Koleda zo Slovenského vodohospodárskeho podniku zabezpečil komentovanú prehliadku štôlne v Štiavnických Baniach, ktorá bola súčasťou systému štiavnických tajchov. Návšteva Podtatranského múzea v Poprade s odborným výkladom nášho absolventa Pavla Minarčáka obohatila účastníkov o vedomosti z unikátnej expozície neskoro antickej hrobky Knieža z Popradu. Návšteva lokality Gánovce priblížila študentom jej jedinečnosť vzhľadom na známy nález travertínového odliatku mozgovne neandertálca. Napokon sa účastníci kurzu potešili návštevou Hrebienka na juhovýchodnom úpätí Slavkovského štítu v Tatrách.

Lucia Nováková

Úspech študentky chémie na celoslovenskej vedeckej konferencii

Na Fakulte chemickej a potravinárskej technológie Slovenskej technickej univerzity v Bratislave sa 22. novembra 2023 uskutočnila jubilejná 25. celoslovenská študentská vedecká konferencia s medzinárodnou účasťou pod názvom Chémia a technológie pre život. Katedru chémie PdF TU na konferencii reprezentovala študentka 1. ročníka magisterského stupňa štúdia Bc. Kristína Beliančinová, ktorá za svoju prácu s názvom Moderné adsorbenty na báze biouhlia využiteľné v prekoncentračných metódach získala od odbornej komisie Cenu Centra výskumu a vývoja v oblasti Environmentálneho inžinierstva. Ocenenej študentke srdečne blahoželáme!

Vladimír Frišták
Foto: web konferencie

Člen správnej rady a jadrový fyzik Martin Venhart o nobelovkách

Hoci sa mená nových nositeľov Nobelových cien dozvieme až v decembri, o tomto prestížnom ocenení sme sa dozvedeli viac už v stredu 21. februára 2024 na prednáške experimentálneho jadrového fyzika, výskumníka, podpredsedu Slovenskej akadémie vied a člena Správnej rady Trnavskej univerzity Martina Venharta.

Nobelove ceny za fyziku, chémiu, fyziológiu a medicínu, literatúru a mier sa udeľujú od roku 1901. V roku 1969 k nim pribudla Cena Švédskej ríšskej banky za ekonomické vedy na pamiatku Alfreda Nobela, ktorá sa často označuje aj ako Nobelova cena za ekonómiu. Okrem životných osudov A. Nobela, neovereného príbehu o tom, ako tieto ocenenia vznikli, M. Venhart referoval o spôsoboch, ako sa vyberajú laureáti, zaujímavých prípadoch ocenených a nevyhol sa ani kontroverziám. Nakoniec predstavil samotný ceremoniál odovzdania Nobelovej ceny vrátane všetkých večerných rób švédskej kráľovnej Silvie a korunnej princeznej Viktórie.

PR

Foto: Barbora Likavská

Návšteva otca arcibiskupa Cyrila Vasiľa

Katedra rímskeho a cirkevného práva Právnickej fakulty Trnavskej univerzity zorganizovala vo štvrtok 30. novembra 2023 stretnutie a diskusiu so vzácnym hosťom, otcom arcibiskupom prof. ICDr. Cyrilom Vasiľom, SJ, PhD., ktorý vtipne aj vážne porozprával nielen o svojej životnej ceste a o svojom kňazskom povolaní a službe biskupa, ale aj o mnohých humorných zážitkoch, ktorým „čelil" počas svojej služby.

Otec arcibiskup je univerzitným profesorom kánonického práva, bývalým dekanom fakulty východného cirkevného práva a bývalým rektorom Pápežského východného inštitútu v Ríme. Pôsobil ako profesor aj na Pápežskej Gregorovej univerzite v Ríme a Teologickej fakulte Trnavskej univerzity. Bol konzultorom Kongregácie pre východné cirkvi, Kongregácie pre náuku viery a Pápežskej rady pre pastoráciu prisťahovalcov a cestujúcich. Dňa 7. mája 2009 ho pápež Benedikt XVI. vymenoval za sekretára Kongregácie pre východné cirkvi a súčasne ho vymenoval za arcibiskupa titulárneho sídla Ptolemaida v Líbyi. Biskupskú vysviacku prijal v Bazilike Santa Maria Maggiore v Ríme. Jeho biskupské heslo je *Parati semper* – Stále pripravení. Dňa 24. júna 2021 ho pápež František následne vymenoval za eparchiálneho biskupa Košickej eparchie. Otca arcibiskupa 31. júla 2023 taktiež pápež vymenoval za pápežského delegáta pre Sýrsko-malabarskú cirkev s osobitými právomocami. Jeho úlohou je riešiť problémy, ktoré priniesla implementácia liturgickej reformy do ďalekej indickej archieparchie.

Podujatie bolo organizované v rámci Týždňa vedy a techniky 2023 a uskutočnilo sa v knižnici právnickej fakulty, ktorú študenti zaplnili v hojnom počte. Stretnutie sa niesolo v naozaj priateľskej, uvoľnenej atmosfére. Otec arcibiskup v rámci diskusie porozprával najprv o svojom detstve a začiatkoch svojho povolania, v ktorom mu bol veľkou inšpiráciou jeho otec, ktorý s odvahou čelil prenasledovaniu vtedajšieho politického režimu, ako aj o jeho nútenom odchode zo Slovenska za štúdiami do Talianska, o jeho vstupe do jezuitskej rehole, o tom, ako sa dozvedel, že ho Svätý Otec Benedikt XIV. vymenoval za biskupa a za kľúčovú osobnosť jednej z popredných súčastí Rímskej kúrie s celosvetovým dosahom, ako aj o jeho návrate do služby späť na Slovensko, do Košíc. Diskusia bola otvorená aj pre študentov, ktorí mali možnosť položiť vzácnemu hosťovi rôzne otázky. Otec arcibiskup na záver všetkých povzbudil, aby sa nenechali znechutiť zlom vo svete a vždy odvážne stáli na strane dobra a spravodlivosti.

Štefan Zeman

Foto: František Hanušiak

Adriana Krupová je členkou expertnej skupiny *Fit for the Future* pre vzdelávacie štandardy

Pracovnú skupinu *Quality Assurance Fit for the Future* (*QA-FIT focus group*) zriadila Európska asociácia univerzít so sídlom v Bruseli (*European University Association*, EUA). Expertná skupina má 15 členov reprezentujúcich 15 členských štátov Európskej únie. Úlohou tejto skupiny je pripraviť podklady na revíziu európskych štandardov vzdelávania (*Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area*, ESG 2015).

Členkou expertnej skupiny sa čerstvo stala aj Adriana Krupová z rektorátu Trnavskej univerzity, ktorá bude reprezentovať nielen našu alma mater, ale všetky slovenské vysoké školy. Odborné znalosti a skúsenosti PhDr. Adriany Krupovej, PhD., ktorá je dlhoročnou zamestnankyňou Trnavskej univerzity a riaditeľkou oddelenia pre analýzu a stratégiu v oblasti zabezpečovania kvality univerzity a zároveň riaditeľkou kancelárie rektora, sú tým najlepším predpokladom na dôstojnú reprezentáciu a zmysluplné plnenie kľúčovej úlohy formovania európskych štandardov vzdelávania vo vysokom školstve.

PR

Foto: Barbora Likavská

Štátny tajomník: Trnavská univerzita si uvedomuje dôležitosť duševného zdravia

Ponuka kvalitných študijných programov, vzdelávanie orientované na študenta či podpora študentov so špecifickými potrebami. Tým sa môže pochváliť univerzita s tradíciou nadväzujúcou na historickú *Universitas Tyrnaviensis*, ktorá bola založená v roku 1635. Ako jedna z prvých vysokých škôl na Slovensku zriadila psychologickú ambulanciu pre študentov.

Súčasťou starostlivosti o duševné zdravie študentov a zamestnancov školy sú aj pravidelné prednášky so psychológmi, o ktoré je podľa slov vedenia veľký záujem. Univerzita, ktorá má vyše 5 500 študentov a 141 akreditovaných študijných programov, ponúka bakalárske, magisterské a doktorandské študijné programy v oblasti filozofických, spoločenských a humanitných vied, pedagogiky, práva, zdravotníctva a teológie.

„Orientácia na študenta je pre Trnavskú univerzitu dôležitou súčasťou jej fungovania. Svedčí o tom aj jej študentská rada, ktorá je hodnotená ako jedna z najlepších, ale i vytvorenie 20 študentských klubov, v ktorých môžu študenti tráviť svoj voľný čas," uviedol štátny tajomník rezortu školstva Róbert Zsembera, ktorý TU navštívil 16. februára 2024.

„História Trnavskej univerzity siaha do roku 1635. To neznamená len hrdosť patriť medzi najstarobylejšie vysokoškolské inštitúcie na Slovensku, ale predovšetkým stáročné akademické tradície, ktoré neustále prehlbujeme a rozvíjame. Mať korene v roku 1635 znamená aj to, že sme veľa zažili a máme dostatok skúseností zvládnuť aj náročné výzvy v náročnej konkurencii opäť s úspechom," zdôraznil Miloš Lichner, poverený výkonom funkcie rektora.

„To, že o univerzite je počuť vo svete, svedčí aj fakt, že študenti právnickej fakulty porazili študentov z Harvardu aj Yalu, keď získali 8. miesto v najväčšom simulovanom súdnom spore na svete *JESSUP Moot Court Competition* vo Washingtone, D. C." Róbert Zsembera zároveň vyzdvihol, že pedagogická fakulta má ako jediná študijný program, ktorý sa odborne zameriava na tlmočníctvo a prekladateľstvo slovenského posunkového jazyka. Univerzita sa tiež pochválila špičkovým Telemedicínskym simulačným centrom, ktoré slúži študentom fakulty zdravotníctva a sociálnej práce.

Štátny tajomník Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR Róbert Zsembera (šiesty zľava v popredí) s vedením Trnavskej univerzity. Foto: Barbora Likavská.

PR

Úspešná reprezentácia TU a Slovenska v rámci skupiny *Quality Assurance Fit for the Future*

TU vyslala po výzve Slovenskej rektorskej konferencie svoju zástupkyňu pre rozvíjanie Európskych rámcov kvality vo vysokoškolskom vzdelávaní za Slovenskú republiku.

Začiatkom roku 2024 som sa stala členkou pracovnej skupiny *Quality Assurance Fit for the Future* (*QA-FIT focus group)*, ktorú zriadila Európska asociácia univerzít so sídlom v Bruseli (*European University Association*, EUA) v rámci projektu *Quality Assurance Fit for the Future* (QA-FIT).

Projekt sa zameriava na podporu ďalšieho rozvoja zabezpečovania kvality vysokoškolského vzdelávania v Európskom priestore vysokoškolského vzdelávania (EHEA). Projekt analyzuje a prehodnocuje, ako sa vníma súčasný rámec zabezpečovania kvality vysokoškolského vzdelávania *Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area* (ESG 2015), ako tieto štandardy reagujú na súčasné trendy a inovácie vo vysokoškolskom vzdelávaní, či poskytujú dostatočný priestor na rozvoj alternatívnych prístupov k zabezpečeniu kvality vysokoškolského vzdelávania.

QA-FIT focus group je expertná skupina zložená z odborníkov v oblasti zabezpečovania kvality na vysokých školách alebo národných rektorských konferenciách, ktorí majú záujem o navrhovanie zmien v rámcoch externého a interného zabezpečovania kvality vysokoškolského vzdelávania. Každý člen bol nominovaný národnou konferenciou rektorov, čo predstavuje jedinečnú šancu pre krajiny, ktorých nominanti boli akceptovaní, prispieť k ďalšiemu rozvoju rámcov zabezpečovania kvality v EHEA. Úlohou *QA-FIT focus group* je pripraviť podklady na revíziu európskych štandardov vzdelávania – *Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area* (ESG 2015).

Prvé pracovné stretnutie QA-FIT focus group sa konalo v dňoch 21. a 22. februára 2024 v centrále EUA v Bruseli. Na stretnutí bolo prítomných spolu desať zástupcov krajín reprezentujúcich Luxembursko, Švédsko, Švajčiarsko, Nemecko, Island, Belgicko, Írsko, Slovinsko, Ukrajinu a Slovensko. Cieľom stretnutia bolo diskutovať o princípoch a názoroch na zmeny ESG a hľadať oblasti, ktoré by mali byť prioritne zahrnuté do revidovaných ESG pred tým, ako sa začnú novelizovať v kontexte reálnych potrieb z hľadiska ich obsahu. Hlavnými cieľmi členov expertnej skupiny bolo zmapovať súčasný stav zabezpečenia kvality vzdelávania v EHEA, preskúmať, ako ESG používali aktéri na rôznych úrovniach a kriticky zhodnotiť vhodnosť ESG na súčasné účely a prípadnú potrebu rozšíriť ich pôsobnosť. Podkladom na rokovanie boli aj výsledky prieskumu EUA – Quality Assurance Fit for the Future, ktorý bol vyhodnotený v júli 2023 (https://eua.eu/downloads/publications/qa%20fit%20report.pdf)

Časť členov QA-FIT focus group. Adriana Krupová druhá zľava. Foto: archív autorky.

Členovia skupiny na záver svojho stretnutia konštatovali, že inštitúcie vysokoškolského vzdelávania v EHEA vo vysokej miere aplikovali štandardy ESG. V súčasnosti potrebujú kontinuitu, stabilitu a priestor na zdieľanie dobrej praxe. Odporučili zachovanie štruktúry ESG v tom zmysle, aby sa inštitúcií vysokoškolského vzdelávania týkali kvality poskytovaného vysokoškolského vzdelávania, vedeckovýskumnej a umeleckej činnosti iba v spojitosti so vzdelávaním. Do ESG odporučili zahrnúť tretiu misiu (tretia misia univerzít znamená prehlbovanie vzťahov vysokej školy s verejnosťou a spoločenského vplyvu vzdelávacích inštitúcií), ako aj príklady z dobrej praxe, skúsenosti, inovácie, ktoré budú vhodným nástrojom zdieľania informácií a vzájomného benchmarkingu.

Podľa *QA-FIT focus group* by v revidovanej verzii ESG mali byť zahrnuté tieto okruhy zoradené podľa stupňa významnosti od najdôležitejšieho: 1. prepojenie medzi učením sa, vyučovaním a výskumom (*connection between learning, teaching and research*); 2. akademická integrita (*academic integrity*); 3. vzdelávanie orientované na študenta (*student centred learning*); 4. rodová rovnosť (*gender equality*), regionálny význam (*regional relevance*), inovatívne vyučovacie metódy (*innovative teaching methods*), podpora študentov (*student support*), vnútorný systém zabezpečovania kvality (*internal QA system*); 5. účasť zamestnancov a študentov (*participation of staff and students*); 6. inštitucionálny manažment (*institutional managment*).

Závery expertnej skupiny budú prezentované v záverečnej publikácii projektu EUA a v konečnom dôsledku sa použijú pri revízii noriem a smerníc pre zabezpečenie kvality v Európskom priestore vysokoškolského vzdelávania.

Adriana Krupová

Európska asociácia univerzít (EUA) zastupuje viac ako 870 univerzít a národných rektorských konferencií v štyridsiatich deviatich európskych krajinách. EUA zohráva kľúčovú úlohu v bolonskom procese a pri ovplyvňovaní politík Európskej únie v oblasti vysokoškolského vzdelávania, výskumu a inovácií. Prostredníctvom neustálej interakcie s inými európskymi a medzinárodnými organizáciami asociácia zaisťuje, že nezávislý hlas európskych univerzít je vypočutý. Trnavská univerzita v Trnave je riadnym členom EUA.

Historia aedificavit sibi domum – príbeh katedry histórie

Katedra histórie Filozofickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave má už viac ako 30 rokov. S vedúcou katedry prof. PhDr. Zuzanou Lopatkovou, PhD., sme sa rozprávali o činnosti katedry, jej úspešných absolventoch, nevyhnutnosti poctivého pramenného výskumu, ale aj o novej publikácii, ktorá mapuje príbeh pracoviska, kde si história vystavala svoj chrám: *Historia aedificavit sibi domum*.

***Historia magistra vitae*. Do akej miery je uveriteľný tento Cicerov citát na katedre histórie?**

História je učiteľkou života – slávny výrok symbolizuje životnú skúsenosť a múdrosť starovekých Rimanov. Iný výrok však asi viac odráža realitu: „Jediné poučenie, vyplývajúce z histórie, je v tom, že si z nej ľudstvo nevzalo žiadne poučenie." Ľudská spoločnosť vždy žila v určitom historickom prostredí, bez poznania ktorého nemôže pochopiť jej historické napredovanie. Všetko, čím si ľudská spoločnosť na určitom území prešla, ju nejakým spôsobom formovalo do tej podoby, v akej žije dnes. Čo je však isté a myslím si, že všeobecne platné, história pomáha pochopiť svet a žiť v ňom.

Popri systematickom vedeckom výskume vychovávaš s kolegami modernú generáciu slovenských historikov. Na čo pri vzdelávaní kladiete dôraz? Čo podľa teba nemá chýbať v povinnej výbave absolventa katedry histórie?

Štúdium histórie na našej katedre na Trnavskej univerzite hneď od svojho začiatku jej tvorcovia koncipovali tak, aby v sebe spájalo to najpotrebnejšie z historických disciplín, najmä históriu s dôrazom na slovenské dejiny, pomocné vedy historické, štúdium latinčiny a ostatné jazyky historických prameňov, aby absolventi mohli dostať ucelené poznatky v kontexte a schopnosť ihneď sa pohybovať v akomkoľvek odbornom a vedeckom prostredí. Základom bol poctivý pramenný výskum s čo najúplnejšou heuristikou a jej príslušnou kritikou – ten sa ako *conditio sine qua non* práce historika od prvého ročníka vštepuje takmer na každej prednáške či seminári poslucháčom bez ohľadu na chronologické obdobie, ktoré ich zaujíma. Absolventi sa po skončení štúdia vyznačuje odbornou, komunikačnou a riadiacou kompetenciou, potrebnou aj na výkon vyšších funkcií. Ich budúce pôsobenie tak nezostáva úzko ohraničené len na akademickú pôdu alebo pamäťové inštitúcie (archívy, múzeá, pamiatkové úrady a pod.), ale medzi našimi absolventmi môžeme nájsť aj novinárov, televíznych a rozhlasových redaktorov, stredoškolských učiteľov, spisovateľov či vyšších štátnych úradníkov. Tí všetci dnes prispievajú k formovaniu verejného priestoru. Absolútna väčšina z nich sa naplno a úspešne uplatnila vo svojom odbore, ako sa nám to podarilo aj zdokumentovať v našej novej publikácii, venovanej dejinám katedry (1992 – 2022), a mnohí z nich sa stali naozaj špičkoví odborníci vo svojej oblasti. Viacerým pedagógom katedry histórie sa tak podarilo naplniť sen azda každého učiteľa – nájsť si svojich pokračovateľov, ktorí sú ich nasledovníkmi, a založiť si tak v pravom zmysle slova svoju vedeckú školu.

Súčasní členovia katedry histórie (zľava): Pavol Jakubčin, interná doktorandka Mária Letzová, Michal Franko, Vladimír Rábik, Monika Tyhányiová, Zuzana Lopatková, Marta Dobrotková, Radoslava Ristovská, Peter Labanc. K interným členom patrí profesor Miloš Marek a externou pracovníčkou je Veronika Nováková. Foto: Barbora Likavská.

Sama si bola študentkou jubilujúcej katedry, teraz na nej pôsobíš ako pedagóg. Akými významnými zmenami prešla katedra za tri desaťročia od jej založenia?

Akademické prostredie je dynamické a vyznačuje sa neustálymi zmenami. Jednou z nich sú aj generačné výmeny, keď postupne starší pedagógovia odchádzajú a ich miesta zaujmú mladší, často ich žiaci a nasledovníci. To sa prirodzene deje aj na našej katedre. Mladší kolegovia, aby mohli zostať pôsobiť v akademickom prostredí Trnavskej univerzity, postupne absolvovali príslušné kvalifikačné konania, teda po úspešnom absolvovaní doktorandského štúdia aj habilitačné a neskôr vymenúvacie konania. Po tejto generačnej výmene sa v súčasnosti počet interných členov katedry histórie ustálil na čísle deväť. Nie je bez zaujímavosti, že v rámci posledného procesu akreditačného posudzovania naša katedra dokázala svojich garantov zostaviť z vlastných radov, bez pomoci zamestnať externých odborníkov, čo bolo vôbec po prvýkrát v jej dejinách. Čo ešte zvýrazňuje tento fakt, je skutočnosť, že ide o vlastných odchovancov katedry – sú nimi prof. Rábik, prof. Lopatková, prof. Marek, doc. Jakubčin a doc. Labanc. Ako píšeme s prof. Rábikom v úvode našej publikácie, „vznikol tak autentický príbeh pracoviska, kde si história vystavala svoj chrám *(historia sibi aedificavit domum)*, kde z majstrov zakladateľov sa nestali len legendy, ale najmä učitelia učiteľov, majstri ďalších majstrov, aby sa vytvorila živá

„Viacerým pedagógom katedry histórie sa tak podarilo naplniť sen azda každého učiteľa – nájsť si svojich pokračovateľov, ktorí sú ich nasledovníkmi, a založiť si tak v pravom zmysle slova svoju vedeckú školu."

reťaz jednej dôležitej vízie o vnímaní dejín ako zrkadla budúcnosti."

Budúci rok si naša univerzita pripomenie 390. výročie založenia pôvodnej *Universitas Tyrnaviensis* (1635 – 1777). Ovplyvňuje záujem o štúdium histórie aj fakt, že súčasná Trnavská univerzita je jej nasledovníčkou?

To by sme boli veľmi radi.😊 Súčasná Trnavská univerzita v Trnave sa hrdo hlási k tradíciám pôvodnej Trnavskej univerzity, založenej v roku 1635. Je fakt, že veľké množstvo študentov prichádza zorientovaných, majú načítané informácie nielen o pôvodnej Trnavskej univerzite, ale aj prehľad o skladbe nášho súčasného študijného programu. Študenti majú v študijnom programe v bakalárskom stupni štúdia zaradený aj predmet Z dejín Trnavy a Trnavskej univerzity, kde si prehlbujú znalosti o dejinách pôvodnej Trnavskej univerzity, a našou snahou je poukázať na jedinečnosť tejto vzdelávacej inštitúcie nielen v celoslovenskom, ale – dovolím si tvrdiť – aj v stredoeurópskom meradle. Niektorí študenti si vyberajú aj témy bakalárskych a diplomových prác, ktoré súvisia s dejinami našej predchodkyne.

V roku 2022 ste si pripomenuli 30. výročie založenia katedry histórie. Pri tejto príležitosti vznikla pozoruhodná, faktograficky bohatá publikácia *Historia aedificavit sibi domum*, ktorej si s profesorom Vladimírom Rábikom spoluеditorkou. Povedz nám o publikácii viac.

Myšlienka vytvoriť publikáciu, mapujúcu dejiny našej katedry od jej vzniku v roku 1992 (ešte ako spoločného pracoviska Katedry filozoficko-historických vied), rezonovala medzi kolegami už dlhšie obdobie. Napokon sme sa rozhodli pripraviť ju a vydať pri pripomenutí 30. výročia obnovenia Trnavskej univerzity, ktoré sme na univerzite oslávili v roku 2022. Zrejme sme tak jediným pracoviskom na Trnavskej univerzite, ktoré sa pri tejto príležitosti podujalo zmapovať dejiny svojho pracoviska, ale kto iný by to mal urobiť, ak nie historici.😊 Autorský kolektív publikácie je vlastne kolektívom pedagógov našej katedry. Podarilo sa nám celkom úspešne zmapovať dejiny nášho pracoviska za obdobie 30 rokov, teda od roku 1992 do roku 2022. Vychádzame z inštitucionálneho zázemia pracoviska, teda Trnavskej univerzity a jej Filozofickej fakulty, a obsahovo mapujeme hlavné oblasti, ktorými žila a fungovala katedra a jej pedagógovia v celom tomto období. Počnúc predstavením personálneho obsadenia pracoviska cez detailnú charakteristiku jednotlivých podôb študijných programov, stupňov štúdia a akademických oprávnení, grantovú a edičnú činnosť

***Historia aedificavit sibi domum*. Dejiny Katedry histórie Filozofickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave (1992 – 2022). Eds. Zuzana Lopatková, Vladimír Rábik. Trnava, 2023, 430 s.**

či podujatia katedry. Samozrejme, nenahraditeľní sú študenti, ktorým venujeme v publikácii veľkú pozornosť – životu našich študentov, absolventom, nechýbajú ani zoznamy kvalifikačných prác (bakalárskych, magisterských, dizertačných, rigoróznych). Cennou časťou publikácie sú fotografie, mnohé z nich už „historické", zachytávajúce najstaršie časy fungovania katedry a študentského života. V knihe je množstvo autentických fotografií, dokumentujúcich študentské časy našich absolventov, ale aj život pedagógov (a to nielen pracovný). Napríklad sme zhromaždili aj zaujímavé fotografie, ktoré vznikli na spoločných neformálnych posedeniach, pri príležitosti osláv našich životných jubileí či pri príležitosti významných ocenení za pedagogickú alebo vedeckovýskumnú činnosť.

Prezraď nám, aké sú plány a vízie katedry na ďalšie obdobie?

Pracovných plánov, vedeckovýskumných aj pedagogických, je pomerne veľa, spomeniem len niektoré. V rámci vzdelávacej činnosti pokračujeme v letnom aj zimnom semestri (v rámci predmetu Pamäťové inštitúcie v práci historika I. a II.) v pravidelných exkurziách študentov po pamäťových inštitúciách. S kolegami pokračujeme v riešení niekoľkých grantových úloh, ktorých súčasťou sú aj vedecké kolokviá (jedno z nich, venované hospodárskym dejinám, organizujeme ho v apríli v Skalici). Pokračujeme tiež v riešení grantu APVV--22-0306 Fiat ut petitur. Slovacikálne historiká v písomnej agende Rímskej kurie, teda v našich vatikánskych výskumoch, vďaka ktorým je naše pracovisko, možno povedať, unikátne. V tomto roku plánujeme vydať ďalšie tri zväzky edičnej rady *Monumenta Vaticana Slovaciae*. Spolu s českými kolegami tiež pripravujeme spoločnú vedeckú recenzovanú publikáciu ako výstup z medzinárodnej vedeckej konferencie *Hospodářské a sociální dějiny raného novověku od Jagellonců po Josefa II.*, ktorá sa konala v novembri 2023 v Hodoníne a ktorú naša katedra histórie spoluorganizovala s Masarykovým muzeom v Hodoníne a ďalšími českými univerzitami. V októbri v spolupráci so Slovenskou historickou spoločnosťou pri Slovenskej akadémii vied na našej pôde plánujeme zorganizovať kolokvium, venované pamiatke profesora Alexandra Avenariusa, ktorý prednášal aj na našej katedre v rokoch 1992 až 1996, v decembri zase študentskú konferenciu, ktorá má za sebou už tradíciu niekoľkých ročníkov. To sú najbližšie plány. A vízie? Tie sú stále rovnaké už od čias založenia nášho pracoviska. Naďalej zostať vyhľadávanou vzdelávacou inštitúciou, atraktívnou pre všetky záujemkyne a záujemcov o dejiny, a ďalej rozvíjať naše vedeckovýskumné aktivity.

Želám vám úspešné naplnenie všetkých plánov a ďakujem za rozhovor

Zuzana Martinkovičová

Útecha z kontinentálnej filozofie včera a dnes

Roman Pikulik

Uprostred ozbrojených konfliktov v zahraničí a turbulentných politických udalostí aj v našej krajine si nejeden spomenie na Boëthiove dielo Útecha z filozofie, v ktorej mysliteľ uvrhnutý do väzenia nachádza potešenie práve vo filozofických úvahách. Možno aj tento aspekt bol v pozadí môjho prežívania, keď som začiatkom februára cestoval do Prahy na konferenciu *Kontinentální filozofie v minulosti a současnosti*. Išlo o študentskú konferenciu organizovanú Katedrou filozofie Filozofickej fakulty Univerzity Palackého v Olomouci v spolupráci s pražskou Katedrou filozofie Fakulty humanitních studií Univerzity Karlovy. Na konferencii sa zúčastnilo veľa doktorandov z oboch fakúlt. Keďže bola plne v gescii študentov, konala sa na pôde študentského kampusu v príjemne komornej atmosfére. Fakt, že išlo o študentskú konferenciu, vôbec neumenšoval úroveň debát. Počas celého trvania bolo cítiť energiu slobodnej filozofickej diskusie, ktorá sa nebojí ísť aj do kontroverzných tém.

Nemám ambíciu sumarizovať tu bohatosť a rozmanitosť tém začínajúcich od Plessnera, Husserla a Patočku až k súčasným teóriám technologických a poetických singularít. Načrtnem iba hlavné myšlienky troch prednášok, ktoré pokladám za podnetné pre rozvoj filozofie dnes.

Martin Nitsche vo svojej prednáške *Redukce vs Re-dukce myšlení* bránil fenomenologickú metódu Edmunda Husserla pred kritikou, že jeho fenomenologická redukcia priveľmi abstrahuje a „uteká" do čistých sfér, v ktorých transcendentálne egá obdivujú šarmantnú krásu eidosov šálok. Nitsche túto interpretáciu označil za statickú a povrchnú. Naproti tomu zavádza novotvar „re-dukcia", ktorého význam spočíva v tom, že Husserlova fenomenológia predstavuje priestorové otváranie nových oblastí pre myslenie. Myslenie je tu predstavené ako komplexný pohyb, pohyb medzi vnútrom a vonkajškom, subjektívnym a objektívnym.

Ivo Drogoun vo svojom príspevku *Filozofie analytická vs kontinentální – rozdíly, a jaký smysl má o nich mluvit* zas hovoril o metodologických otázkach, s ktorými sa stretne asi každý poctivý mysliteľ. Používam myšlienkové experimenty možných svetov, analyzujem koncepty, dávam dôraz na zdravý rozum? V takom prípade sa nachádzam v pomyselných miestnostiach analytickej filozofie. Ak som naproti tomu presvedčený, že skutočné myslenie bežnú mienku prekonáva a má ešte len vytvárať koncepty na vysvetlenie toho, čo si v našej každodennosti možno bežne nevšímam, kráčam cestami kontinentálnej filozofie. Práve uvedomenie si toho, kde a ako kráčam, je predpokladom na to, aby som si ujasnil, k čomu vlastne kráčať chcem.

A do tretice prezentácia Martina Fereša s názvom Geológia morálky: tá rozoberala štvrtú kapitolu Deleuzovej a Guattariho knihy Tisíc plošín. Postupné vysvetlenie skutočností ako špecifické chápanie pojmu konceptu, stratifikácie, teritorizácie, deteritorizácie a reteritorizácie dospelo až k otázke, či tieto pojmy a štýl, akým v kapitole zaznievajú v podaní profesora Challengera, je filozoficky využiteľnou metódou alebo len bujnou fikciou. Odpoveďou na túto otázku bolo tónu prezentácie príhodné „áno". Napriek často formalistickému strihu písania akademických článkov a esejí bol tento príspevok, ako aj diskusia po ňom výzvou k slobodnej kreativite.

Keďže diskusie neraz pokračovali aj neformálnejšie v podnikoch, možno konštatovať, že ak sa dá cestou filozofie dostať k určitej forme dobra, ako tomu veril aj Boëthius, študenti a participanti konferencie *Kontinentální filozofie v minulosti a současnosti* touto cestou aj v týchto turbulentných časoch nepochybne a so zápalom kráčajú.

Po stopách minojskej kultúry

V októbri 2023 Katedra klasickej archeológie FF TU uskutočnila exkurziu na Santorini, bájny ostrov opradený mýtmi, históriou, ale aj bohatým nočným životom. Išlo o druhý ročník novovzniknutej tradície nazývanej Výlet za poznaním pod vedením dekana FF TU – docenta Erika Hrnčiarika. Na ostrove sme strávili štyri dni plné nových skúseností a zážitkov.

V piatok podvečer sme prileteli do mesta Fira, kde sme ochutnali miestny vychýrený gyros a večer sme zakončili výhľadom na kalderu. V sobotu ráno nás cesta zaviedla do Múzea prehistorickej Théry. Múzeum prostredníctvom rôznych exponátov prezentuje život na ostrove v období kykladskej a minojskej kultúry. Veľmi nás uchvátila freska znázorňujúca lodný sprievod. Táto šesť metrov dlhá nástenná maľba zachytáva deväť lodí zdobených kvetmi, ako sa plavia z jedného prístavu do druhého. Scénu dopĺňajú motýle, lastovičky, delfíny či iné zvieratá a v celej procesii je silný dôraz na detail. Z múzea sme sa po krátkom obede vydali do Starého prístavu. Po ceste sme museli zdolať takmer 600 schodov a spoločnosť nám robili zvieratá, ktoré po stáročia pomáhali budovať celý staroveký svet – oslíky. Keď sa začal blížiť podvečer, presunuli sme sa do mesta Oia, kde sme si z pevnosti Agios Nikolaos vychutnali ikonický západ slnka.

Tretí deň sme hneď zrána otvorili turistikou na horu Mesa Vouno. Na jej vrchole, nad úrovňou mrakov, sa totiž nachádzajú pozostatky antickej Théry. Mesto bolo založené dórskymi kolonistami zo Sparty a v polovici 3. storočia pred Kr. tu sídlila Ptolemaiovská námorná flotila. Neskôr bolo kompletne prestavané a pripojené k Rímskej ríši. Nachádza sa tu dochovaný gymnasion, chrám Apolóna Karneia alebo rímske divadlo s panoramatickým výhľadom na Egejské more a celú okolitú krajinu. Naša cesta pokračovala ďalej na juh ostrova až k lokalite Akrotiri. Toto minojské mesto je známe svojím mimoriadne výnimočným stavom dochovania. Pochované bolo pod vrstvami sopečného popola a iných sedimentov po katastrofálnej erupcii Théry. Preto je toto miesto taktiež známe ako „minojské Pompeje". Na základe rádiokarbónového datovania olivovníka zasypaného tefrou bola erupcia datovaná približne do roku 1613 pred Kr. Objavené tu boli viacposchodové štruktúry, pokročilé odvodňovacie systémy, veľké množstvo keramických alebo toreutických nádob a nástenné maľby, ktoré zachytávajú výjavy každodenného života, prírody či mytológie. Deň sme zakončili pri západe slnka na tzv. červenej pláži, ktorá patrí medzi najkrajšie na ostrove.

Účastníci Výletu za poznaním na Santorini. Foto: Jakub Ondrášik.

Ako býva zvykom, posledný deň bol voľný program. Doobedie sme strávili vo Fira, kde sme uprostred rušných trhov a vybielených fasád hľadali vhodné suveníry na pripomenutie nášho skvelého pobytu na Santorini, ktorý sa ukázal byť nielen ostrovom krásy, ale aj trvalým svedectvom bohatého odkazu minojskej kultúry.

Jakub Ondrášik

Katedra histórie spoluorganizátorkou medzinárodnej vedeckej konferencie *Hospodářské a sociální dějiny raného novověku od Jagellonců po Josefa II.* v Českej republike

Rozvoju a premenám hospodárskeho života ranonovovekej spoločnosti sa venovala medzinárodná konferencia *Hospodářské a sociální dějiny raného novověku od Jagellonců po Josefa II.*, ktorá sa uskutočnila v dňoch 28. a 29. novembra 2023 v Hodoníne (Česká republika). Jej organizátorom bolo Masarykovo muzeum v Hodoníně v spolupráci s Katedrou histórie Filozofickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave, Univerzitou Pardubice a Univerzitou Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem. Počas dvojdňovej konferencie odborníci z Čiech a zo Slovenska predstavili početné a rôznorodé možnosti výskumu hospodárskych a sociálnych dejín raného novoveku s prihliadnutím na politické okolnosti vývoja a života ranonovovekej spoločnosti. Na vedeckom podujatí bolo v programe zaradených celkovo až 43 príspevkov, čo sa odrazilo aj v plodných diskusiách a potvrdilo veľký záujem o hospodárske dejiny v širšom stredoeurópskom priestore. Príspevky, ktoré odzneli na konferencii, budú publikované v samostatnom recenzovanom vedeckom zborníku.

Hlavný organizátor konferencie Marek Vařeka a spoluorganizátori Zuzana Lopatková a Vladimír Rábik z Katedry histórie FF TU. Foto: Mária Letzová.

Zuzana Lopatková

Medzinárodné kolokvium *State as the Owner of Education*

Andrej Rajský
Blanka Kudláčová
Foto: archív autorov

V dňoch 12. – 13. októbra 2023 sa v penzióne Patriot v Trnave zišli významní historici pedagogiky z dvanástich európskych krajín. Podujatie organizovali členovia Katedry pedagogických štúdií Pedagogickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave a časopis *Historia Scholastica*. Záštitu nad ním prijali rektor Trnavskej univerzity v Trnave, René Bílik, dekanka Pedagogickej fakulty TU v Trnave, Viera Peterková a predseda Správnej rady Ústavu pamäti národa v Bratislave, Jerguš Sivoš. Kolokvium s podtitulom *Involvement of Totalitarian Regimes in the Field of Education in Europe in the Second Half of the 20th Century* bolo súčasťou riešenia projektu VEGA č. 1/0106/20 Sloboda vs. nesloboda vo výchove a vzdelávaní na Slovensku v rokoch 1948 až 1989.

Cieľom kolokvia bolo analyzovať a komparovať angažovanosť jednotlivých totalitných režimov v Európe v 2. polovici 20. storočia v oblasti školstva a vzdelávania. Ide o krajiny bývalého tzv. východného bloku a tiež Grécko, Španielsko a Portugalsko. Vedeckou garantkou a diskutérkou počas celého kolokvia bola Simonetta Polenghi z Università Cattolica del Sacro Cuore v Miláne, ktorá je poprednou svetovou historičkou pedagogiky, čo dokazuje aj jej členstvo v *Executive Committee of the International Standing Conference for History of Education* (ISCHE) v rokoch 2016 – 2022.

Prvá časť kolokvia bola zameraná na prezentáciu doterajších výskumov riešiteľského kolektívu spomenutého projektu VEGA pod vedením Blanky Kudláčovej. Kolektív aktuálne rieši v poradí už druhý projekt tejto grantovej agentúry, zameraný na školstvo a vzdelávanie v období socializmu na Slovensku. V rámci obidvoch projektov pripravil viacero publikácií monografického charakteru a tiež čiastkových štúdií v domácich a zahraničných (zväčša databázovaných) historicko-pedagogických časopisoch. Po predstavení domácich výskumov Antonio F. Canales Serrano z Universidad Complutense de Madrid prezentoval najnovšiu publikáciu tohto kolektívu, spojenú s diskusiou. Ide o editovanú monografiu pripravenú pod odborným vedením B. Kudláčovej: *Two Sides of the Same Coin. Examples of Free and Unfree Education in Slovakia during the Period of Socialism,* ktorá vyšla v anglickom jazyku vo vydavateľstve Peter Lang a VEDA v septembri 2023.

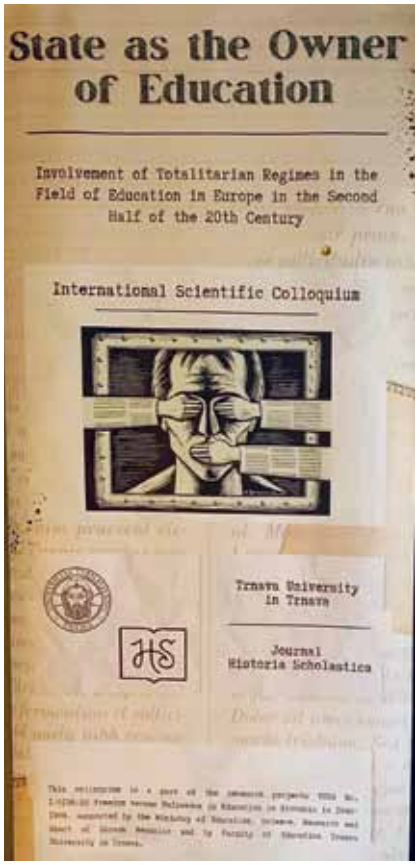

V druhom bloku rokovania odzneli príspevky reprezentantov krajín tzv. východného bloku, v ktorých vládol komunistický režim (Tomáš Kasper a Dana Kasperová z Českej republiky; Lajos Somogyvári, Imre Garai, Zoltán András Szabó & András Németh z Maďarska; Edvard Protner zo Slovinska; Snježana Šušnjara z Bosny a Hercegoviny; Henning Schluß a Heinz Ganser z Rakúska (analyzovali školstvo a vzdelávanie v bývalej DDR); Mariyana I. Ilieva & Alexander H. Hristov z Bulharska a nakoniec Blanka Kudláčová zo Slovenska.

Tretí blok bol zameraný na výskumy historikov pedagogiky z krajín s pravicovo orientovanými (fašistickými) režimami. Blok začal Antonio F. Canales Serrano zo Španielska a po ňom Luís Grosso Correia z Portugalska a Dimitris Foteinos z Grécka.

Keďže išlo o kolokvijný formát s dvanástimi príspevkami, veľká časť rokovania patrila zaujímavým disku-

siám. Vznikli v nich nové otázky, na ktoré chceme upriamiť pozornosť pri ďalších výskumoch a pracovných stretnutiach. Kolokvium ukončila a rokovanie zhrnula S. Polenghi. Ocenila, že kolokvium historicky prvýkrát vytvorilo priestor na celoeurópsky pohľad na problematiku totalitného školstva a vzdelávania v európskych krajinách v druhej polovici 20. storočia a premostilo doterajšie analýzy zamerané buď na krajiny bývalého východného komunistického bloku, alebo na krajiny západnej Európy s fašistickými režimami. Poukázala tiež na využívanie širokého metodologického spektra metód a prístupov k skúmanej problematike.

Účastníci kolokvia sa zhodli, že bádania nemajú význam len pre objektivizovanie a poznanie histórie, ale môžu tiež pomôcť odhaliť a pomenovať súčasné, či už otvorené, ale často tiež nenápadné, príp. skryté formy extrémizmu a aktivity extrémistických hnutí, či už pravicového, alebo ľavicového charakteru. Poznanie vlastnej minulosti aj s ťažkými historickými obdobiami a aplikácia týchto poznatkov do školského kurikula môže viesť k rozvoju kritického myslenia u detí a mládeže, ktoré je v súčasnom období hybridnej vojny a konšpiračných teórií mimoriadne dôležité. V rokovacej miestnosti bola počas celého kolokvia inštalovaná expozícia s názvom *Victims of Communist Regime in Slovakia*, ktorú oficiálne otvoril Peter Jašek z Ústavu pamäti národa v Bratislave. Príspevky z kolokvia budú po riadnom recenznom konaní publikované v tematickom čísle historicko-pedagogického časopisu *Historia Scholastica* (Scopus).

Pracovné rokovania boli doplnené príjemným sprievodným programom, ktorého cieľom bolo priblížiť a ukázať účastníkom kolokvia históriu a reálie Slovenska. V prvý deň rokovania to bola sprevádzaná prehliadka historickým centrom Trnavy a druhý deň prehliadka hradu Červený Kameň, zakončená typickou slovenskou večerou v známom malokarpatskom vinárstve.

Katedrovica slovenčinárov

Študenti Katedry slovenského jazyka a literatúry PdF TU mali 6. decembra 2023 svoj sviatok. Po niekoľkých rokoch obnovili starú tradíciu a pre všetkých pedagógov a študentov zorganizovali katedrovicu. Podujatie sa odohralo v poobedňajších (ba až večerných) hodinách v priestoroch auly pedagogickej fakulty. Predstavili sa tu okrem iného aj naši talentovaní študenti: Eva Manáková so svojimi výtvarnými prácami, Lenka Dubická s prednesom vlastnej literárnej tvorby a napokon Lukáš Šípka, ktorý hovoril nielen o svojom historickom hobby, ale aj o svojich skúsenostiach s herectvom (môžeme ho vidieť účinkovať v seriáli Dunaj, k vašim službám). Program pokračoval „grilovaním“ vedúceho katedry SJL docenta Juraja Hladkého, ktorý bol vystavený paľbe otázok na telo – a svojimi odpoveďami prispel k dobrej nálade a všeobecnej veselosti.😊 Nechýbalo ani občerstvenie a punč, návštevníkom bola táto ponuka k dispozícii po skončení programu vo fakultnej jedálni.

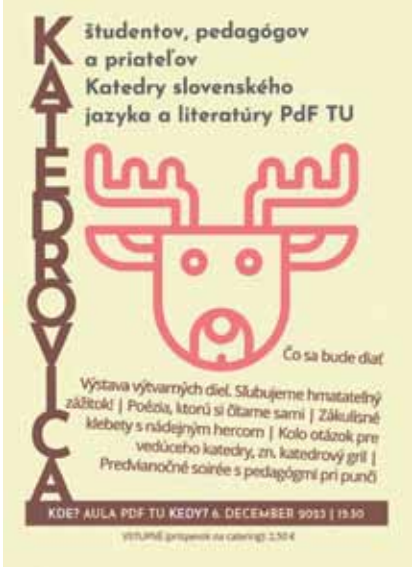

Touto cestou sa chceme poďakovať organizátorom i zúčastnením a tešíme sa opäť na takéto neformálne stretnutie aj v roku 2024!

Samuel Kráľ
Foto: Gabriela Magalová

Novinky z fakulty zdravotníctva a sociálnej práce

Ako prví sme si prešli bezpečnostným školením

PR
Foto: Barbora Likavská

Ako reagovať na krízové a rizikové situácie? Čo robiť v prípade ohrozenia aktívnym útočníkom? Tieto témy boli súčasťou bezpečnostného seminára konaného 19. februára 2024 na pôde Trnavskej univerzity. Seminár sa konal z iniciatívy povereného rektora TU profesora Miloša Lichnera a vedenia Fakulty zdravotníctva a sociálnej práce TU. Zúčastnili sa na ňom čelní predstavitelia vysokých škôl v Trnave, Trnavského samosprávneho kraja, Fakultnej nemocnice v Trnave, Policajného zboru SR vrátane štátnej tajomníčky Ministerstva vnútra SR Lucie Kurilovskej.

Interné školenie týkajúce sa ochrany mäkkých cieľov bolo určené najmä vedúcim univerzitných útvarov a oddelení a zástupcom fakúlt. Pojmom mäkké ciele označujeme objekt/priestor s vysokou koncentráciou osôb, ktorý je ľahko prístupný, pričom úroveň zabezpečenia proti potencionálnemu útoku je nízka. Predmetom školenia bol prehľad rizikových situácií, odporúčané reakcie, bezpečnostné procedúry, mentálna a psychologická príprava, praktické cvičenia a tiež krízová komunikácia.
Workshop odborne zastrešili profesionálni inštruktori zo spoločnosti *Shooting Academy Alfa* s dlhoročnými skúsenosťami s ochranou mäkkých cieľov, bojom proti terorizmu a policajným vyjednávaním v spolupráci s partnerskou spoločnosťou *Sec Agency* z Českej republiky.

Štátna tajomníčka Ministerstva vnútra SR Lucia Kurilovská (tretia zľava) s povereným rektorom TU Milošom Lichnerom (tretí sprava) a dekanom Fakulty zdravotníctva a sociálnej práce TU Jaroslavom Slaným (druhý sprava).

Katedra ošetrovateľstva a Nemocnica Agel Bratislava – rokovanie o spolupráci

V mesiaci február 2024 sa konalo pracovné stretnutie s vedením Nemocnice Agel Zelená Hôrka – riaditeľom MUDr. Jakubom Rybárom a námestníčkou riaditeľa pre ošetrovateľskú starostlivosť Mgr. Annou Žabkovou ako potencionálny zamestnávateľ pre absolventov študijného odboru ošetrovateľstvo. Nemocnica v komplexe Zelená Hôrka v časti Kramáre je moderné a inovatívne rehabilitačné zariadenie špecializované na liečbu pacientov s akútnymi aj chronickými ochoreniami.
V záujme oboch strán je poskytovanie kvalitnej ošetrovateľskej starostlivosti v rámci klinickej praxe študentov Fakulty zdravotníctva a sociálnej práce Trnavskej univerzity v Trnave. PhDr. Alena Uríčková, PhD., ako kariérny poradca katedry spolu s vedúcou katedry ošetrovateľstva doc. PhDr. Andreou Botíkovou, PhD., MPH, diskutovali s vedením nemocnice o možnostiach absolvovania klinickej praxe a uplatniteľnosti našich budúcich študentov. Naším hlavným spoločným cieľom je spokojný pacient, študent i pedagóg. Ďakujeme!

Andrea Botíková

Malý Rím v bielom plášti

Publikácia Miroslava Danaja TRNAVA. Malý Rím v bielom plášti významne obohatila literatúru o histórii zdravotníctva v Trnave, keď autor do tejto problematiky uviedol aj našu univerzitu.
Prof. MUDr. Miroslav Danaj, CSc., je emeritný prednosta Chirurgickej kliniky Fakultnej nemocnice v Trnave a vysokoškolský pedagóg Fakulty zdravotníctva a sociálnej práce Trnavskej univerzity. Svojím takmer päťsto stranovým dielom originálne predstavil dejiny zdravotníckych služieb v našom meste a doplnil ich svojimi nemocničnými spomienkami od roku 1969, keď začal v Trnave pôsobiť. Autor zostavil širokú kolekciu fotografií a prvý raz v takomto početnom súbore obrazom dokumentuje trnavské zdravotníctvo.
Profesor Danaj v úvodnej časti druhej kapitoly nazvanej Prepletenec spomienok na Trnavu zaradil obnovenie Trnavskej univerzity, rektorov univerzity a dekanov Fakulty zdravotníctva a sociálnej práce TU. V tretej kapitole Nemocnica Trnava (1824 – 2022) venoval pozornosť zrodu župnej nemocnice, jej slávnostnému otvoreniu a začiatkom, oslavám storočnice, riaditeľom nemocnice v jej dvestoročnej histórii, ako aj začiatkom spolupráce Fakulty zdravotníctva a sociálnej práce TU a Trnavskej nemocnice, vedúce k štatútu Fakultnej nemocnice (FN) v Trnave. Prednostovia kliník FN sú pedagógmi fakulty a na jednotlivých klinických pracoviskách sa uskutočňuje prax poslucháčov. Autor spomína na svoj nástup do Okresného ústavu národného zdravia, pokračuje rozprávaním o „trnavskom špitáli" a výnimočných zdravotníckych pracovníkoch. Kapitoly o pracoviskách FN – klinikách, oddeleniach a odborných pracoviskách – sú zobrazené ako dokument oživený spomienkami autora. Originálnym čítaním je rozsiahla kapitola Stretnutie trnavských lekárov s umelcami a športovcami.
TRNAVA. Malý Rím v bielom plášti je výnimočné knižné dielo o dejinách zdravotníctva v Trnave a je dôstojným darom k tohtoročnému dvojstému výročiu založenia Krajinskej nemocnice v Trnave.

Bohumil Chmelík

Pracovná návšteva z Jagelovskej univerzity v Krakove

Na Katedre ošetrovateľstva Fakulty zdravotníctva a sociálnej práce TU sme v januári 2024 privítali vzácnu návštevu – kolegyňu Grażyna Puto, Ph.D z Katedry ošetrovateľstva Fakulty zdravotníctva Jagelovskej univerzity v Krakove (*Faculty of Health Sciences, Jagiellonian University Medical College Krakow*). Ústrednými témami bolo výmena pracovných skúseností v pedagogickom procese vzdelávania budúcich sestier, spolupráca vo vede a výskume, ako aj nadviazanie spolupráce medzi oboma fakultami.

Vedúca katedry ošetrovateľstva A. Botíková a Grażyna Puto z Krakova (vpravo).

Na spoločnom stretnutí sa zúčastnila vedúca katedry doc. PhDr. Andrea Botíková, PhD., MPH a členovia Katedry ošetrovateľstva FZSP TU v Trnave.
Bolo nám potešením a tešíme sa na vzájomnú spoluprácu!

Andrea Botíková
Foto: archív autorky

Záleží nám na prevencii. 3. ročník verejnovzdelávacieho podujatia v Trnave

Dňa 25. októbra 2023 sa uskutočnil 3. ročník verejno-vzdelávacieho podujatia s názvom Záleží nám na prevencii v rámci Európskeho dňa pre zdravé prsia. Hlavnými organizátormi akcie boli členovia Katedry laboratórnych vyšetrovacích metód v zdravotníctve FZaSP TU: doc. RNDr. Martina Horváthová, PhD., MPH; PhDr. Zuzana Bárdyová, PhD., MPH; Mgr. Radoslava Berdisová, Mgr. Patrícia Hockicková a členky Katedry ošetrovateľstva FZaSP TU PhDr. Andrea Lajdová, PhD.; PhDr. Alena Uríčková, PhD. Akcia prebehla v spolupráci s členmi neziskového fondu Ružová stužka. Predsedníčkou tohto fondu a *Europa Donna Slovakia* je rádiologička MUDr. Alena Kállayová.
Počas podujatia mali študenti a zamestnanci Trnavskej univerzity v Trnave možnosť vyskúšať si samovyšetrenie prsníkov na modeloch prsníkov, diskutovať na témy týkajúce sa prevencie rakoviny prsníka (preventívne prehliadky u gynekológa, mamografický skríning, zásady zdravého životného štýlu a pod.). K dispozícii mali množstvo tlačeného vzdelávacieho materiálu pripraveného členmi Ružovej stužky.
Podobné podujatie sa uskutočnilo aj vo firme Robertshaw, ktorá si vyžiadala školenie o prevencii rakoviny prsníka u svojich zamestnancov.

Andrea Lajdová
Foto: archív autorky

Medzinárodné kolokvium o rozmanitosti a spolužití v pluralitnom prostredí

Text a foto: www.tftu.sk

Na pôde Uruguajskej katolíckej univerzity v Montevideu sa 5. decembra 2023 uskutočnilo medzinárodné kolokvium na tému Facing Cultural Diversity: Uruguayan and Central European Experiences (Tvárou v tvár kultúrnej rozmanitosti. Uruguajské a stredoeurópske skúsenosti). Kolokvium je pokračovaním spolupráce medzi Uruguajskou katolíckou univerzitou v Montevideu a Trnavskou univerzitou v Trnave v rámci programu Erasmus+.

Záštitu nad akademickým podujatím prevzal Rastislav Hindický, veľvyslanec Slovenskej republiky v Uruguaji. Spolu s ním bol na podujatí prítomný Matias Balparda, honorárny konzul Slovenskej republiky v Uruguaji. Hosťujúcu Uruguajskú katolícku univerzitu v Montevideu zastupovali jej rektor, profesor Julio Férnandez Techera, SJ, spoločne s prorektorom, profesorom Gustavom Monzónom, SJ, a riaditeľom Inštitútu pre spoločnosť a náboženstvo, profesorom Néstorom Da Costom, ako aj ďalšími vedeckopedagogickými zamestnancami. Z Trnavskej univerzity sa na podujatí zúčastnili profesor Rastislav Nemec, docent Martin Dojčár a profesor Miloš Lichner, SJ.
Prednášky a diskusie boli zamerané na výmenu skúseností z kultúrnej a náboženskej rozmanitosti a spolužitia v pluralitnom prostredí našich krajín. Nadväzujúce akademické a konferenčné výstupy z tohto medzinárodného projektu sú naplánované na rok 2024.

Cyklus prednášok programu židovsko-kresťanských štúdií Otvárame dvere pokračuje

V rámci vzdelávacieho programu židovsko-kresťanských štúdií Otvárame dvere sa na Teologickej fakulte TU 23. novembra 2023 uskutočnila prednáška Martina Kramaru Výzvy v kontexte tradície. Úloha kňaza v súčasnej spoločnosti. Predchádzajúca prednáška s názvom Liberálny rabín a jeho úloha v spoločnosti bola realizovaná 11. novembra 2023. Referentom bol Dr. Andrew Goldstein, emeritný rabín v synagóge Northwood and Pinner v Londýne vo Veľkej Británii. V roku 1979 inicioval spojenie svojej kongregácie s československými židmi a pomohol na tomto území rozvíjať liberálny judaizmus. Je aj predsedom Európskej rady Svetovej únie progresívneho judaizmu. Do Bratislavy prichádza niekoľkokrát ročne. Tretí referát v rámci vzdelávacieho programu s názvom Päť vecí, ktoré vieme o rabínovi Samuelovi Funkovi bol na teologickej fakulte prezentovaný 26. októbra 2023. Prof. Dr. Rebekah Klein-Pejšová, historička z Purdue University v USA, priblížila osobnosť bratislavského neologického rabína Samuela Funka (1867 – 1940) a dobu, v ktorej žil.

Deň otvorených dverí

V stredu 24. januára 2024 otvárala Trnavská univerzita dvere na všetkých fakultách. Aj na teologickej fakulte mali návštevníci možnosť diskutovať so študentami a pedagógmi o atmosfére, možnostiach a skúsenostiach so životom na vysokej škole. Po privítaní nasledovala prehliadka priestorov školy a prezentácia možností štúdia spojená s diskusiou. Jezuitská teologická fakulta v Bratislave ponúka okrem štúdia teológie (Bc./Mgr./PhD) aj program profesionálneho sprevádzania – counselling (Bc). Za posledných 25 rokov na fakulte úspešne zavŕšilo štúdium viac než 1 200 absolventov. Tí nachádzajú uplatnenie ako vedeckí pracovníci, projektoví manažéri, pracovníci v kresťanských, rozvojových a humanitárnych organizáciách, učitelia, sociálni pracovníci, treťosektoroví špecialisti, kreatívci, kňazi, či pastoračni pracovníci.

www.tftu.sk

Spolupracujeme na synodálnych témach

Zástupcovia Teologickej fakulty TU sa v dňoch 25. a 26. januára 2024 zúčastnili na synodálnom stretnutí v Nimnici. Počas dvoch dní biskupi, delegáti diecéz a eparchií, zástupcovia cirkevných inštitúcií, spoločenstiev, hnutí a reholí, zasvätené osoby a laici z celého Slovenska pokračovali v diskusiách súvisiacich s celosvetovou Synodou o synodalite.

Podujatie v Nimnici bolo pre každého účastníka príležitosťou na vyjadrenie vlastného názoru a postoja. Pracovné skupiny sa zamerali na osem tematických okruhov: cirkev je misia; ženy v živote a misii Cirkvi; zasvätený život, laické združenia a hnutia; diakoni a kňazi v synodálnej Cirkvi; biskup v cirkevnom spoločenstve; načúvajúca a sprevádzajúca Cirkev; misia v digitálnom prostredí; synodálny prístup k formácii.

„Som rád, že s kolegyňami a kolegami sme boli súčasťou synodálnemu procesu v pracovných skupinách," uvádza Marek Šmid, dekan fakulty. „Čas synody sa nekončí. Aj na našej fakulte pokračujeme v odbornej diskusii a výskumoch, ktorými chceme prispievať k aktuálnosti odpovedí teológie na súčasné výzvy."

Z výsledkov diskusií celoslovenského stretnutia, ako aj z ďalších podnetov od odborníkov a spätných väzieb z regionálnych komunít, bude vypracovaná súhrnná správa.

Jozef Žuffa

Medzinárodná vedecká konferencia Laicita v kultúrnych súvislostiach: stredoeurópska a uruguajská skúsenosť

Na fakulte sa 28. februára 2024 konala konferencia na tému Laicita v kultúrnych súvislostiach: stredoeurópska a uruguajská skúsenosť. Záštitu nad podujatím prevzal prof. ThLic. Miloš Lichner, D.Th., SJ, poverený výkonom funkcie rektora Trnavskej univerzity v Trnave.

Konferenciu otvoril dekan teologickej fakulty Marek Šmid a riaditeľ cirkevného odboru Ministerstva kultúry Slovenskej republiky Radovan Čikeš. Profesor Néstor Da Costa, sociológ z Uruguajskej katolíckej univerzity v Montevideu referoval o laicite na základe skúseností z Uruguaja. Nasledoval príspevok s názvom Metamorfózy religiozity Slovákov na pozadí kooperatívneho modelu laicity v strednej Európe sociológa Ondreja Štefaňaka z Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre. Ústredný zväz židovských náboženských obcí v Slovenskej republike zastupoval rabín Michail Kapustin, ktorý vystúpil s prednáškou o židovskej obci na Slovensku v súčasnosti.

Pohľad na súčasné otázky bilaterálnej zmluvnej úpravy vzťahov medzi štátom a registrovanými cirkvami a náboženskými spoločnosťami so zameraním na možnú budúcu úpravu ochrany svedomia v Slovenskej republike predstavil právnik, dekan TF TU, Marek Šmid. Následnú panelovú diskusiu moderoval novinár Jaroslav Barborák a viedli ju vedúci cirkevných odborov na ministerstvách kultúry v Slovenskej a Českej republike – Radovan Čikeš a Petr Šimůnek (*vedoucí samostatného oddělení církví a náboženských společností Ministerstva kultury České republiky*).

www.tftu.sk

Právo a jeho humanizácia

Andrea Mičudová
Foto: Martin Pogádl

Jesenná príroda v sebe ukrýva neskutočné množstvo zaujímavých vecí. Rovnako tak aj právo... A na margo týchto dvoch vecí sa od 10. do 18. novembra 2023 v Hoteli Magnólia v Piešťanoch uskutočnil už 28. ročník právnickej konferencie s názvom Jesenná škola práva. Na tomto podujatí, organizovanom pod vedením Daniely Lengyelovej a Eduarda Bárányho, mali kolegovia zo Slovenska, Českej republiky a Poľska príležitosť rozšíriť si právne povedomie z oblasti humanizácie práva v právnom štáte. Zloženie účastníkov bolo pestré ako lístie na piešťanských stromoch. Na konferencii sa zúčastnili študenti právnických fakúlt zo Slovenska a Poľska, ale aj advokáti a zamestnanci vo verejnej správe z vyššie uvedených krajín.

Veľkým prínosom pre zúčastnených bola aj prítomnosť emeritnej sudkyne Eleny Závadskej. Naša právnická fakulta bola zastúpená študentkami a študentmi Adrianou Drgovou, Andreou Mičudovou, Martinom Pogádlom, Branislavom Rakom, Ninou Uhrínovou a Ninou Škubovou. Spolu s kolegami z ostatných krajín si naši študenti mali možnosť vypočuť prednášky o humanizácií práva z úst našich vyučujúcich: Lucie Berdisovej o problematike feministickej teórii práva a Róberta Dobrovodského prednášku kompetentného bojovníka (z funkcie Verejného ochrancu práv SR) za humanizáciu a zlepšovanie podmienok naprieč všetkými organizáciami, pracujúcimi s právom a ľuďmi. Okrem týchto prednášok mali naši študenti možnosť vypočuť si ďalšie zaujímavé príspevky na témy: Slovné spojenie „humanizácia právneho štátu" v právnych textoch (František Cvrček), Človek v centre právneho štátu (Aleš Gerloch), Ľudskosť v práve (Eduard Bárány), Formy podielu občana na výkone moci (Krzystof Skotnicki), Podiel občianskej spoločnosti na humanizácii právneho štátu (Martina Gajdošová), Ľudské práva vo väzenstve (Michal Sedliak), Generálna prokuratúra: garant zákonnosti v prípravnom konaní vo svetle nálezu ÚS SR vo veci § 363 Trestného poriadku (Maroš Žilinka), Humanizujúce pôsobenie umenia v práve (Martin Škop). Ján Svák referoval o Človeku v medzinárodnom práve, pri ktorom sme si všetci zúčastnení spoločne pozreli film Terminál, v ktorom sme našli paralelu medzi striktným správaním sa podľa predpisov a medzi ľudským prístupom. Umelá inteligencia v doprave a ľudskosť bol názov prednášky Milana Hodása, pri ktorej sme sa zamýšľali napríklad aj nad problematikou áut budúcnosti a ich bezpečnostných prvkov.

Okrem nových poznatkov z príspevkov prednášajúcich, ktorých je vzácne stretnúť a môcť diskutovať s nimi, si naši študenti odniesli aj mnoho krásnych spoločných zážitkov a priateľstiev, ktoré sú v právnickom svete výnimočné, a už teraz sa tešia na nasledujúci ročník a na problematiku, ktorú 29. ročník Jesennej školy práva prinesie...

Absolventi Jesennej školy práva z PF TU (zľava): Branislav Rak, Nina Škubová, Adriana Drgová, Nina Uhrínová, Andrea Mičudová, Martin Pogádl.

V súdnej sieni s trestným sudcom

Dňa 13. novembra 2023 prednášal študentom Právnickej fakulty TU vo fakultnej súdnej sieni trestný sudca z Okresného súdu Trnava, JUDr. Jozef Caban, PhD. Študentom predstavil prácu a právomoci trestného sudcu. Podujatie sa konalo v rámci cyklu prednášok o kariérnom poradenstve, takže súčasťou prednášky boli aj informácie o tom, ako sa stať sudcom, aká môže byť motivácia stať sa sudcom, ale zároveň aké negatíva môže výkon sudcovskej profesie sprevádzať. Pán sudca priebežne odpovedal aj na študentské otázky, napríklad z vlastnej skúsenosti porovnal výkon advokácie s výkonom profesie sudcu. Vysvetlil zmeny, ktoré priniesla tzv. súdna mapa, a na anonymizovaných prípadoch predstavil dennú realitu v súdnej sieni, v ktorej sa prejednávajú trestné činy. Ďakujeme za jeho čas a energiu, ktorú venoval našim študentom a tešíme sa na ďalšie stretnutie.

Ingrid Lanczová
Foto: archív autorky

Seminár na tému obmedzenia prevodov a prechodov vlastníckeho práva k poľnohospodárskym pozemkom

V rámci projektu VEGA č. 1/0041/22, ktorého vedúcim je Marek Maslák, sa 15. decembra 2023 konal odborný diskusný workshop na tému: Obmedzenia prevodov a prechodov vlastníckeho práva k poľnohospodárskym pozemkom. Účastníkmi tohto podujatia boli sudcovia najvyšších súdnych autorít (Najvyšší súd SR, Najvyšší správny súd SR), pracovníci ústredných orgánov štátnej správy (Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, Úrad geodézie, kartografie a katastra SR), pracovníci z kancelárie verejného ochrancu práv, advokáti, notári a akademici z právnických fakúlt TU, ako aj Univerzity Komenského. Pozemkové právo je prienikom rôznych právnych odvetví, akými sú občianske právo, správne právo, ústavné právo. Tak ako to bolo na obdobnom podujatí rok predtým (na tému nájmov poľnohospodárskych pozemkov), ani tento rok nechýbala bohatá a živá diskusia, ktorej sa v odbornom priestore nevenuje toľko pozornosti, ako by sa malo, tobôž v oblasti pozemkového práva. Osobitne chceme vyjadriť poďakovanie Ivanovi Rumanovi, sudcovi NS SR, za aktívnu účasť na podujatí s príspevkom Neznámy (nezistený) vlastník poľnohospodárskej pôdy ako limit autonómie vôle a aplikačné problémy v rozhodovacej činnosti Najvyššieho súdu SR. Pre veľké množstvo neznámych (nezistených) vlastníkov sa s touto problematikou aplikačná prax stretáva veľmi často, pričom dodnes nemáme úplne vyjasnenú procesnoprávnu subjektivitu neznámych (nezistených) vlastníkov v súdnych konaniach. Rovnako chceme osobitne poďakovať Marekovi Kováčovi, advokátovi a doktorandovi na PF TU, ktorý sa venoval zásahom do vlastníckeho práva z ústavnoprávneho hľadiska, pričom poskytol niekoľko inšpiratívnych myšlienok k výkladu čl. 20 ods. 1, 3 a 4 Ústavy SR. Ďakujeme všetkým rečníkom, ako aj zúčastneným, vďaka ktorým bol tento diskusný workshop bohatý na zaujímavé myšlienky. V tomto roku bude v rámci projektu pripravená kolektívna monografia, ktorej obsah bude tvorený aj na základe tohto seminára.

Marek Maslák
Foto: archív autora

Letný semester so Študentskou radou Trnavskej univerzity v skratke

Letný semester nám začal a spolu so ŠR TU ste mali možnosť otvoriť semester vo februári na Open Semester párty v APE, s DJ-om Lieskovským. Taktiež sa pokračovalo v odovzdávaní nového merchu.
V marci sa môžete tešiť na Kávu za názor. Bude sa konať opäť na každej fakulte. Taktiež pre vás chystáme Večer čítania. Ide o podujatie, na ktorom by sa mali predstaviť študenti so svojimi básňami, príbehmi alebo niekto, kto by chcel niečo prečítať. Na toto podujatie sa treba prihlasovať vopred.
V apríli sa bude konať EKO týždeň, v rámci čoho bude aj SWAP oblečenia, tak ako aj minulý rok.
Študentská rada Trnavskej univerzity vám zaručuje aj ďalšiu párty, a ak nechcete nič zmeškať, tak nezabudnite naďalej sledovať náš facebookový či instagramový profil, aby ste boli v predstihu s informáciami o blížiacich sa alebo aktuálnych podujatiach. Ak máte nejaké otázky alebo vás zaujali udalosti a máte pocit, že viete priniesť ďalšie skvelé nápady, prípadne sa chcete stať členom Študentskej rady Trnavskej univerzity, tak nás neváhajte kontaktovať na facebooku alebo na instagrame ŠR TU.

Izabela Tobolková

Zoznámte sa...

s poetickou dušou Martinou Hlavatou

Martina Hlavatá je 22-ročná študentka Trnavskej univerzity v Trnave. Študuje animáciu výtvarného umenia v druhom ročníku bakalárskeho stupňa. Je veľkým kultúrnym nadšencom, miluje koncerty, výstavy, workshopy a všetko s tým spojené. Rada cestuje alebo len tak doma číta dobrú knihu. Miluje poéziu, sama ju i tvorí. Sú to zväčša krátke útvary, ktorým nedáva názvy.
K poézii si Martina našla vzťah už na základnej škole, keď sa jej do rúk dostala kniha od Allena Ginsberga Vytie a od Walta Whitmana Steblá trávy. Našla spôsob, ako vyjadriť svoje myšlienky a pocity, a nezblázniť sa z toho. Odvtedy už písala poéziu každý deň a rozmýšľala, čo s tým ďalej.
Každý týždeň sa zúčastnila na nejakej prednáške alebo kultúrnom podujatí. Bolo to niečo, čo ju ako tínedžerku (a umeleckú dušu) napĺňalo zo všetkého najviac. Práve preto si vybrala štúdium animácie výtvarného umenia. Keďže je to štúdium na pedagogickej fakulte, je tu záruka, že bude môcť svoju vášeň k umeniu a kultúre zdieľať s deťmi a viacerými ľuďmi.
To je jej cesta. Chce vytvárať akcie a podujatia, na ktorých sa ľudia môžu prejaviť, ukázať, čo v sebe majú. Začiatky neboli úplne jednoduché a sama by to nezvládla, tak sa k nej pripojila jej najlepšia kamarátka Kristína Fatrsíková. Spolu vo svojich sedemnástich rokoch založili v Žiline kultúrny projekt pod názvom PRODUCE 2. Tento projekt aktívne funguje aj doteraz, stihli už vytvoriť mnoho rôznych podujatí od koncertov, tanečných vystúpení až po výstavy.
Teraz však Martina študuje v Trnave, a tak sa ich aktivity premiestnili do Trnavy. Ich prvým a najlepším projektom je séria akcií pod názvom POETICKO CHAOTICKÉ, kde Martina prednáša svoju poéziu spolu s ďalšími, ktorí milujú písanie a poetické slovo. A prečo chaotické? Pretože to nikdy nie je iba o poézii. Vždy sa akcia spája s koncertom alebo hlučnou párty, vystavujú sa tu fotky alebo obrazy.
Predtým, než si predstavíme jednu báseň z Martininej tvorby, pridávam

Predtým než začnem počítať
dni do konca
Nech príde samotný okamih
Kde láska zrodila samu seba
Tancujem v znamení Erosa
Mám motýľov chytených v sieti
a na brehoch obrovské zábrany
Som obeťou márnej snahy
vznešenou rovnako
ako zbytočnou
Príjemná ako letný dážď
Si mor ľudstva!
Koľko ilúzii si zničila?
Hodím flintu do žita
S radosťou ju nazvem Venuša
Pokiaľ vytvoril svet za 7 dní
Za koľko vytvoril asi teba?

jej formuláciu podstaty projektu POETICKO CHAOTICKÉ: „Chceme, aby ľudia našli v poézii zaujímavé myšlienky, inšpiráciu v obrazoch a vedeli si tento chaos užiť na parkete pri hudbe, akcia je otvorená každému nadšencovi poézie. Ak sa nejaký pri čítaní tohto článku nájde, budem rada, keď sa mi ozve a pripojí sa k nám pri čítaní vlastnej tvorby."
Ak máš záujem stať sa súčasťou tohto úžasného projektu alebo ho podporiť svojou účasťou, nezabudni sledovať instagramový profil @produce__2.

s mladou tatérkou Monikou Bažányovou

Monika Bažányová je 21-ročná študentka Trnavskej univerzity v Trnave, taktiež študuje animáciu výtvarného umenia v druhom ročníku bakalárskeho stupňa. Zaujali ju kreatívne praktické predmety, keďže sa rada oboznamuje s novými výtvarnými technikami a má záujem sa naďalej vzdelávať vo výtvarnej kultúre.

Pri nástupe na vysokú školu bola v tetovaní nováčikom, hoci si tetovanie túžila vyskúšať už ako malé dievča. Po ukončení strednej školy absolvovala kurz, počas ktorého si tetovanie veľmi obľúbila, aj keď, ako priznáva, to bolo pre ňu zo začiatku veľmi náročné. Učila sa tetovať na umelej koži. Najprv začala kresliť návrhy a postupne prešla z tetovania na umelej koži na ľudskú. Na začiatku mala počas tetovania veľký strach, aby zákazníkovi neublížila alebo aby mu nespravila škaredé tetovanie. Postupne však svoje zručnosti zdokonalila, a tak stres úplne opadol.

Monika má najradšej prírodné motívy – listy, kvety, rastliny, rôzne chrobáky, zvieratá, motýle a podobne. Zo svojej skúsenosti hovorí, že ľudia v súčasnosti preferujú minimalizmus. Chcú malé nápisy, jednoduché, často len lineárne estetické tetovania. Zriedka počuje, že niekto túži po celistvom rukáve, ako to bývalo pred pár rokmi. Najviac ju dokáže potešiť, keď si niekto vyberie kresbu z jej voľných návrhov, ktoré si kreslí vo voľnom čase. To si vždy nesmierne váži, lebo človek jej tým dáva najavo, že sa mu jej nápad, jej vlastná tvorba páči. Aj keď je ešte len na začiatku, je veľmi rada, že sa dala na cestu tatérky.

Ak vás Monikine ukážky tetovania zaujali a chceli by ste si skrášliť nejakú časť tela jej tvorbou, kontaktujte ju prostredníctvom instagramového profilu @mona_bazany.

Izabela Tobolková

Foto: archív M. Hlavatej a M. Bažányovej

Exkurzia študentov nemeckého jazyka Trnavskej univerzity a Univerzity Győr vo Viedni

Dňa 11. decembra 2023 sa študenti nemeckého jazyka a literatúry Pedagogickej fakulty TU a študenti Univerzity Győr v Maďarsku zúčastnili na spoločnej exkurzii v hlavnom mesta Rakúska – vo Viedni. Účastníci navštívili známe atrakcie – štátnu operu, pamätník J. W. von Goetheho (*Goethedenkmal*), Hofburg, Burgring či slávnu viedenskú radnicu. Nechýbala ani návšteva svetoznámych vianočných trhov pri radnici a pri Prírodovedeckom múzeu. Ďakujeme aj touto cestou Dr. Judit Sipos z Univerzity Győr za sprievod a výklad, ktorý nám pomohol pochopiť dejinné súvislosti a históriu navštívených pamätihodností, ale aj za skvelú atmosféru. Dúfame, že sa študenti radi zúčastnia aj na ďalšej plánovanej exkurzii na jeseň 2024, ktorá ich zavedie do známych viedenských múzeí.

Tomáš Godiš

Účastníci exkurzie pred pomníkom J. W. von Goetheho. Foto: Tomáš Godiš.

Ako neprežiť život len za knihami

Poskúškovica

Letný semester sme v našom Univerzitnom pastoračnom centre sv. Stanislava Kostku v Trnave odštartovali tzv. Poskúškovicou. Oslávili sme absolvovanie skúšok a zvládnutie celého zimného semestra. Bola to prvá akcia, keď sme sa mohli opäť spolu stretnúť po Vianociach, stráviť čas s ľuďmi, s ktorými sme sa už spriatelili, no spoznať aj ďalšie nové tváre. Čas porozprávať sa, dať si niečo dobré pod zub a pri tom všetkom tancovať, spievať a tešiť sa. Takto sa aj to ťažšie v živote omnoho ľahšie zvláda.
Zároveň sa postupne začali odkrývať aj pestré akcie a ponuky letného semestra, aby život študenta nebol len za knihami. UPeCe ponúka program, kde si každý môže prísť na svoje. Pripravené sú aktivity bohaté na zábavu, zážitky, na chill a spoločný čas s kamošmi, na modlitbu, vzťah s Bohom a duchovnú formáciu, ale aj na osobnostný rast, a v neposlednom rade aj na športové aktivity. Študenti majú možnosť byť súčasťou rôznych skupiniek a tímov, kde môžu rásť.

Očami študentov... alebo aké je UPeCe

Viac ti o tom, aký je život v UPeCe, prinesú niektorí z našich upecečkárov, ktorým sme položili nasledujúce otázky:

- Čím je pre teba UPeCe?
- Čo ťa v UPeCe najviac baví/obohacuje?
- Na akú akciu v UPeCe sa najviac tešíš tento semester?

Prinášame aspoň pár odpovedí:

Samuel: „V UPeCečku si najviac užívam prítomnosť ľudí. V spoločnosti sa cítim veľmi dobre a priestory, ktoré máme, mi pripomínajú viac dom ako nejaké centrum. Čo je super, lebo sa z nás stáva taká mini preľudnená rodina a to sa mi páči!“

Majka: „V UPeCečku ma najviac bavia vzťahy, ktoré sme si vytvorili. Za ten čas, čo do UPeCe chodím, sa tam vytvorila skvelá komunita mladých ľudí. Veľmi ma baví vidieť túto diverzitu, a to, ako každý môže v UPeCečku nájsť svoje miesto a ukázať svoje talenty.“

Zuzka D. „V UPeCečku ma asi najviac baví šport. Prvýkrát som sem prišla ako vyplašený človiečik, čo nazbieral všetku odvahu na to, aby som si mohla zahrať volejbal a čakalo ma milé prijatie, ktoré ma odvtedy sprevádza doteraz každým dňom.“

Kakavkový chill večer každý štvrtok o 20:00 hod.

Diana: „Najviac ma obohacujú spoločné sväté omše a spoločné modlitby a bavia ma, samozrejme, všetky hry a aktivity, pri ktorých sa vždy veľa nasmejeme. Jednoducho čas strávený s úžasnými ľuďmi, ktorí ma prijímajú takú, aká som.“

Tadeáš C. „Najviac sa teším na agapé, čo bude po svätej omši (mládežke). Okrem jedla si tam cením aj ruch, ktorý tam ľudia vytvárajú, a tým uspokojujem svoju extrovertnú potrebu byť s ľuďmi.“

Mládežka sprevádzaná UPeCe zborom každú stredu o 19:30 hod. v jezuitskom kostole

Grétka: „Teraz to je asi BBQ, lebo to znamená, že budeme mať po skúškach (snáď). No určite si nenechám ujsť filmový večer či teambuildingové stretká."

Chata s UPeCe

Klaudia Z. „Mojou srdcovkou je Zbor UPeCe, ktorý hudobne a spevácky sprevádza mládežnícke sv. omše. Je to služba, ktorá ma, za tú krátku dobu, čo v zbore pôsobím, veľmi veľa naučila, ale zároveň mi dala kopec krásnych aj úsmevným zážitkov a skvelých kamošov."

UPeCe zbor sprevádza Trnavskú novénu

... ale to nie je ani zďaleka všetko! 😊

Čas pôstneho obdobia

Obdobie pôstu, ktoré trvá štyridsať všedných dní a šesť nedieľ, má slúžiť najmä na našu vnútornú premenu. Slovo pôst nás môže na prvý pohľad „deptať", demotivovať, či dokonca strašiť...

My ho však prežívame ako čas na obnovu života. Premiérovo tento rok ponúkame Duchovné cvičenia v každodennom živote počas pôstu. Je to spoločná cesta, ktorá zahŕňa každodennú individuálnu modlitbu so Sv. písmom a je obohatená aj o spoločné rozhovory a vzájomné zdieľanie. Cvičenia nám môžu pomôcť k tomu, aby sme toto obdobie neprežívali ako niečo trpké, ale ako možnosť rastu a prehlbovania vzťahu s Bohom, a to všetko v podpornej skupine. Okrem toho chystáme tiež jednodňovú Duchovnú obnovu, ktorá sa uskutoční v nedeľu 17. marca 2024 v priestoroch nášho UPeCe. Takýto čas ponúka možnosť zastaviť sa a zreflektovať veci vo svojom vnútri, aby do neho mohol prísť „Nový Život" plný Pokoja, Radosti a Lásky. Opäť vyjsť v ústrety Božiemu objatiu, v ktorom sa môže stratiť všetko to, čo si v sebe nesieme, a kde si môžeme oddýchnuť, načerpať sily a byť milovaní. Prijaté môžeme neskôr darovať v podobe dobra ďalej. Prihlásiť sa môžeš na našom IG alebo FB.

Veríme, že každý si v programe a medzi nami nájde to svoje miesto, ktoré mu bude vyhovovať. Neboj sa, príď a zapoj sa aj ty! Nebuď na študentský život sám.
Ak sa chceš dozvedieť viac o UPeCe, programe a dianí života, sleduj nás alebo nám napíš na:
IG: upece.tt
FB: UPeCe TeTe
MAIL: upece.tt@gmail.com
ADRESA: Františkánska 34B, Trnava

Neváhaj a príď sa presvedčiť!

Tím UPeCe
Foto: archív UPeCe

Náboženstvo v kyberpriestore

Ed. Martin Dojčár. Trnavská univerzita 2023, 114 s.

Kyberpriestor je historicky a kultúrne novou existenciálnou dimenziou súčasného človeka, v ktorej sa odohráva významná časť jeho pracovných, vzdelávacích, kultúrnych, zábavných i náboženských aktivít. Náboženstvá tradičného aj netradičného typu presunuli svoje pôsobenie do virtuality online priestoru počas pandémie v rokoch 2019 – 2021, mnohé tak ale urobili ešte predtým. Kyberpriestor ponúkol tiež nové možnosti na šírenie nenáboženskej spirituality, prípadne rôznych foriem pseudoreligiozity a pseudospirituality.
Zborník Náboženstvo v kyberpriestore sumarizuje najnovšie zistenia odborníkov z tejto oblasti a ponúka ich odbornej i širokej verejnosti v literárne ukotvenej forme. Publikované štúdie predstavujú vzorku názorov na túto aktuálnu problematiku – od filozoficko-náboženských (S. Gálik, S. Gáliková Tolnaiová) cez religionistické (Z. M. Kostićová), kognitívno-vedné a spirituálne (R. Šoltés, R. Horváth) až po právnické (J. T. Tichy).

Univerzita Babeș-Bolyai očami študentky fakulty zdravotníctva a sociálnej práce

Trnavská univerzita podporuje zahraničné pobyty svojich študentov v rámci programu ERASMUS – študentská mobilita (ďalej len zahraničný pobyt). Ročne vysielame niekoľko desiatok študentov do zahraničia, či už na semestrálne štúdium, alebo stáže. V rozhovore vám predstavíme Univerzitu Babeș-Bolyai v Rumunsku, ktorá sídli v meste Cluj-Napoca. V zimnom semestri akademického roka 2023/2024 tam študovala študentka FZaSP TU Bc. Andrea Kollárová, ktorú sme vyspovedali. Jej odpovede pomôžu ďalším študentom pri rozhodovaní sa o štúdiu na tejto univerzite. Viac o mobilitách študentov Trnavskej univerzity sa dočítate na: https://www.truni.sk/mobilita-studentov.

Prečo ste sa rozhodli skúsiť štúdium cez program Erasmus?

Na programe Erasmus som sa rozhodla zúčastniť z niekoľkých dôvodov, ktoré sú pre mňa osobne významné. Prvým faktorom bolo zlepšenie mojich jazykových zručností. Študujem v anglickom jazyku, čo mi veľmi pomohlo zlepšiť moje rozprávanie aj písanie. Jedna vec je rozprávať po anglicky niekde na dovolenke, na výlete alebo s turistom, ktorý sa pýta na cestu, a druhá vec je učiť sa a vyjadrovať sa odbornou terminológiou v anglickom jazyku. Okrem toho s ostatnými erasmakmi sa dokážem rozprávať a precvičovať si ďalšie jazyky. V mojom prípade nemčinu. Po tejto stránke to vidím to ako veľkú výhodu pre moje pracovné uplatnenie a môj osobný rozvoj.

Druhým dôvodom bola túžba po kultúrnej výmene. Chcela som spoznať nové kultúry, komunikovať s ľuďmi z rôznych častí sveta a skúmať rozmanitosť, ktorú nám Európa ponúka. Rozhodla som sa pre Rumunsko. Konkrétne pre mesto Cluj-Napoca, ktoré je druhé najväčšie mesto v Rumunsku. Patrí medzi internacionálne mestá. Študujem na najlepšej univerzite v Rumunsku, na Univerzite Babeș-Bolyai, odbor verejné zdravotníctvo. Na túto krajinu má väčšina ľudí negatívny pohľad a veľmi ju podhodnocujú. Otázky typu „Prečo Rumunsko?, „Vieš, že ťa tam len okradnú, možno aj zbijú?“, „Prečo taká krajina? Rumuni sú chudobní, žijú hrozne a všade behajú besné psy,“ som počúvala zakaždým, keď som niekomu povedala, že idem študovať do Rumunska. Osobne som o Rumunsku síce veľa nevedela a netušila som ani, čo mám očakávať, ale vraciam sa s veľmi pozitívnym názorom.

Andrea Kollárová pred budovou Cluj School of Public Health

Rumunsko naozaj patrí medzi chudobnejšie krajiny, ale jeho mestá vyzerajú rovnako ako naše. Cluj-Napoca by som s čistým svedomím prirovnala k Bratislave. Krajina, čo sa týka prírody, je naozaj prekrásna. Bola som naozaj očarená tým, aké krásy sa tam skrývajú. Rumuni sú najmilší ľudia, akých som doteraz stretla, teda hneď po Austrálčanoch.😉 Zakaždým mi pomohli, poradili, a to aj keď nevedeli po anglicky. Konkrétna príhoda, kde som sa chcela informovať o hudobnom festivale v Cluj a pán nerozprával po anglicky. Zavolal piatim svojim priateľom, aby zistil nejaké informácie pre mňa, a keď sa mu to nedarilo, zaviedol ma k pani, ktorá rozprávala po anglicky a bol celý šťastný, že mi dokázal pomôcť.

Ďalšiu veľmi príjemnú príhodu mi vyrozprávali moje kamarátky Faustine a Flora z Francúzska, ktoré šli stopom do jedného z mesta v okolí a Rumuni ich odviezli presne na to miesto, kam chceli ísť, hoci dotyčná vodička to nemala ani po ceste. Cestou späť natrafili na vodičov, ktorí ich obdarovali kopou jedla. Týchto príhod by som vám vedela porozprávať viac, ale na to tu nemáme priestor.

Tretím dôvodom bolo získať skúsenosť a zažiť výučbu na zahraničnej univerzite. Jednoducho povedané – pre akademické príležitosti, ktoré sa mi týmto otvorili. Štúdium na zahraničnej univerzite mi umožnilo rozšíriť môj vedomostný a profesionálny horizont, pričom som bola vystavená novým perspektívam a prístupom k vzdelávaniu. Zažila som výučbu profesorov z celého sveta. Učil ma profesor z Washingtonu, zo Sydney

Komplex vysokoškolských internátov

Univerzitná kantína

a profesorka z Bieloruska. Bola to úžasná príležitosť učiť sa od nich o verejnom zdraví a počuť z prvej ruky, ako fungujú veci v ich krajine a možnosť porovnať to so Slovenskom.

Ako ponuka predmetov spĺňa vaše predstavy, museli ste meniť *Learning agreement*?

Ako študentka programu Erasmus som nemala problémy z výberom predmetov. Musela som si vybrať predmety zodpovedajúce môjmu rozvrhu na slovenskej univerzite, čo pre mňa znamenalo, že v Rumunsku som študovala v rôznych ročníkoch. Niektoré predmety som študovala s bakalármi druhého ročníka, niektoré predmety s magistrami prvého ročníka atď. Keďže som to mala takto rôznorodé, obávala som sa, že sa predmety budú prekrývať. Našťastie sa mi to nestalo a nebolo potrebné meniť *Learning Agreement*, avšak mojím Erasmus spolužiakom sa nejaké predmety prekrývali, no po dohode s profesormi s tým nemali žiadne problémy.

Ako prebiehajú hodiny, v akom jazyku študujete? Ste v kontakte aj s inými zahraničnými študentami?

V mojom prípade prebiehali hodiny v anglickom jazyku, príležitostne povedali niečo v rumunskom jazyku, ale dokázala som sa plnohodnotne zúčastňovať na vyučovaní.

V rámci hodín som mala príležitosť komunikovať s inými zahraničnými študentmi, s erasmakmi, ale aj so študentmi z celého sveta, čo bolo veľmi obohacujúce. Táto medzinárodná skupina študentov vytvorila veľmi príjemné prostredie, kde sme si vymieňali názory, skúsenosti a riešili naše kultúrne rozdiely. Toto štúdium s ľuďmi z rôznych kultúr mi umožnilo získavať nové perspektívy a budovať medzinárodné priateľstvá.

Aká je kvalita výučby?

Kvalita výučby na Univerzite Babeş-Bolyai bola na vysokej úrovni. Učebné prostredie bolo moderné a dobre vybavené, čo prispelo k pozitívnemu vzdelávaciemu zážitku. Prednášky a semináre viedli skúsení profesori, ktorí boli odborníkmi vo svojich oblastiach.

Hodiny boli vedené interaktívnym prístupom, čiže sme sa mohli zapájať do diskusií, nielen s profesorom, ale aj medzi študentmi, čo hodnotím veľmi pozitívne, pretože niekedy nás profesor len nechal komunikovať, vymieňať si názory a myšlienky medzi sebou a nevstupoval do toho. Občas usmerňoval naše názory.

Zároveň oceňujem prístup k moderným vzdelávacím prostriedkom a technológiám, ktoré dopĺňali tradičné metódy výučby. Nesúhlasím s názorom: „Neboj sa spravíš to, Erasmakom dajú všetko," profesorom naozaj záležalo na našich prácach a projektoch. Nemali problém nám skontrolovať práce niekoľkokrát za sebou a vždy povzbudili študentov a motivovali nás spraviť ich lepšie. Niekedy som bola až frustrovaná, že mi profesor vrátil zadanie niekoľkokrát po sebe, no dokázal ma tak motivovať, že som to koniec koncov robila rada.

Celkovo kvalita výučby na Univerzite Babeş-Bolyai prekročila moje očakávania, nie nadarmo patrí medzi najlepšie univerzity v Rumunsku.

Ako vám štúdium zahraničí pomôže pri vašom osobnostnom rozvoji?

Prvým a najzreteľnejším aspektom je zvýšená schopnosť adaptácie. Život v inej kultúre, v prostredí, kde som nemala predchádzajúce skúsenosti, ma naučil byť flexibilnou a prispôsobivou. Štúdium v zahraničí si vyžaduje schopnosť robiť rozhodnutia a plánovať svoj život na vlastnú päsť. To ma naučilo byť sebestačná bez pomoci blízkych priateľov alebo rodiny.

Druhým aspektom je, ako som už spomínala, zvýšenie mojich jazykových zručností, čo mi pomôže v osobnom aj profesionálnom živote. Okrem toho som si uvedomila dôležitosť porozumenia medzi rôznymi kultúrami a otvorenosti voči rozmanitosti. Interakcie s ľuďmi z rôznych krajín ma naučili rešpektovať odlišnosti a vidieť v nich príležitosť na obohatenie. Táto schopnosť bude prínosná nielen v mojom osobnom živote, ale aj v profesionálnom živote pre medzinárodne spolupráce v budúcnosti.

S kamarátmi na výlete

Myslíte si, že predmety vám budú uznané na našej univerzite alebo si budete musieť urobiť ešte nejaké skúšky?

Verím, že po úspešnom dokončení skúšok v Rumunsku mi všetky predmety na Slovensku budú uznané. Konkrétne v Rumunsku mám štyri predmety a na Slovensku študujem osem ďalších. Čiže môžeme povedať, že je to taká duálna výučba.

Do Rumunska som odchádzala s domnienkou, že pre tento semester budem študovať štyri predmety a získam 26 kreditov, pričom podmienkou programu Erasmus je získať len 20 kreditov. Približne v polovici semestra ma kontaktovala moja pani profesorka, že mám pomaly pracovať na ďalších predmetoch. Bolo to pre mňa nemilé prekvapenie, že mám dokončiť ďalších osem predmetov, o ktorých som nevedela.

Neviem, či chyba nastala na mojej strane a nepochopila som niečo alebo mi to nebolo povedané. V každom prípade som skontaktovala všetkých svojich profesorov, ktorí mi všetko

vysvetlili, zadali práce, projekty a povedali podmienky na úspešné dokončenie semestra. Poskytli mi dostatok času, aby som to stihla vypracovať bez nátlaku popri ešte stále prebiehajúcom semestri v Rumunsku. Myslím, že naši profesori sledujú záujmy študenta a rozhodne mu to nechcú sťažiť, práve naopak, pomôcť. Komunikácia je v tomto prípade kľúčová.

Ako je zabezpečené ubytovanie a koľko vás stojí?

Ubytovaná som v komplexe pre univerzitné internáty, kde sa nachádza niekoľko strážených budov SBS-kármi. V komplexe sa nachádza taktiež práčovňa, kde odovzdám bielizeň a o dve hodiny ho dostanem vyprané, posilňovňa a učebne. Ja osobne bývam v budove s ďalšími erasmakmi. Je to zmiešaný internát s dvojlôžkovými izbami. Na izbe som dievčaťom z Talianska. Pri ubytovávaní som dostala deku, vankúš a čisté obliečky, ktoré si môžeme meniť každú stredu. Na izbe máme predsieň na ukladanie kabátov a topánok, potom súkromnú toaletu s kúpeľňou, izbu so skriňou, stolom a balkónom a malú miestnosť na ukladanie potravín s chladničkou. Povedzme, že je to taká kuchynka bez umývadla a sporáka. Kuchyňu na varenie máme spoločnú pre všetky izby na poschodí. Nie je vybavená, takže veľa vecí som si kúpila v Rumunsku a ďalšie veci si požičiavame s ostatnými. Cena internátu je 190 RON, čo je v prepočte okolo 40 €, naozaj výhodná cena.

Aké sú vaše životné náklady na mesiac, postačuje výška grantu?

Moje životne náklady v Rumunsku sú naozaj nízke, niežeby som sa snažila, ale Rumunsko je pomerne lacná krajina. Výborná pre študenta. Ako som už spomínala, internát ma vychádza 40 € mesačne, doprava v Cluj-Napoca je zadarmo. So študentskou kartou mám 120 jázd na mesiac zadarmo, čo sa mi nepodarilo ešte ani raz prekročiť. Navyše každý piatok je doprava v meste zadarmo. Alebo si môžete v meste zadrepovať v jednom prístroji, kde vám za 10 drepov vytlačí lístok zadarmo.😊 Vlaková doprava po celom Rumunsku so študentskou kartou je s 90 % zľavou. Na vypranie bielizne potrebujem rumunské telefónne číslo, keďže sa termín objednáva pomocou telefónnej aplikácie. SIM karta s paušálom, v ktorom mam 60 GB dát a neobmedzené volanie, ma vyšla 7 € a jeden prací program ma vychádza 2 €. Pri strave závisí cena od toho, či si kupujem potraviny a varím sama (cena potravín je rovnaká alebo trochu lacnejšia ako na Slovensku, povedzme v Kauflande) a v jedálni vychádza jedlo 1,90 € – 2,50 €, záleží na tom, čo si vyberiete. Takýchto jedální je v Cluji niekoľko. Jedlo je veľmi slušné a mne osobne veľmi chutilo, ako od mamky.😊
Okrem týchto nákladov cez víkendy cestujeme po celom Rumunsku a spoznávame krajinu. Môžem teda skonštatovať, že grant v Rumunsku naozaj vystačí.

Ďakujem za rozhovor.

Eva Matejovičová
Foto: archív A. Kollárovej

Odpúšťať je ťažké, pretože nerozumieme duši druhého človeka

Blíži sa Veľká noc, sviatky, ktoré nám dávajú príležitosť zamyslieť sa nad sebou samým, nad životom, udalosťami a dobou, ktorú žijeme. Veľká noc sa nesie v zmysle obetovania sa pre niečo vyššie, niečo významné, hodnotné pre všetkých. Nie iba pre seba, ale pre blaho prekračujúce prítomnosť a zasahujúce budúcnosť jednotlivca i národa.

Max Scheller, zamýšľajúc sa nad slovom **obeta** v ľudských podmienkach, došiel k poznaniu, že ona **je premenou nižšieho na vyššie**. Naratívnym spôsobom túto pravdu vysvetľuje známy pražský teológ Stanislav Novák: Niekedy sa dá na skale vidieť malý kvietok. Človek sa pýta v duchu: ako tam mohol vyrásť bez pôdy? Stačí mu prasklina v skale s trochou zeminy. Keďže korienok je zázračná chemická továreň, rozleptáva kameň a berie si sodík, draslík, vápnik a pod. To, čo je nižšie – kameň, obetuje sa pre niečo vyššie – kvietok. Ak ovečka spasie kvietok nezničí ho, iba nižší, vegetatívny život sa ponúkol vyššiemu, senzitívnemu. **Cez obetu.** Človek si vezme z ovečky vlnu alebo syr, mäso. Zabitie ovečky znamená premenu nižšieho na vyššie. Nejde o stratu, ale premenu. V človeku táto premena pokračuje iným spôsobom. Najväčšie mohutnosti sú rozum, vôľa, city. Ale aj ony sú limitované. Ak sa kladie otázka rozumu: odkiaľ som? – odpovie: z náhody! Načo som? – aby som si tu užil! Kam idem? – rozum odpovie: k zničeniu! Sú to otázky, na ktoré rozum nevie dať dostačujúcu odpoveď. Rozum je totiž úžasný kritik. Všetko, čo ho presahuje, čo si nevie predstaviť, vyhlási za nemožné a neskutočné: Trojjediný Boh, večný život, vtelenie alebo vzkriesenie... Ak však človek prijme pomoc ponúknutú Bohom, pravdu zjavenia, čiže jeho odpovede na vyššie uvedené otázky, rozum musí so svojou predstavou ustúpiť: a to je preň obeta.

Je možné vnímať odpustenie ako obetu?

Možno nás prekvapuje, že odpustenie nesprevádza vždy úľava od citovej bolesti. Odpustiť znamená predovšetkým nasledovať Krista cestou utrpenia a poslušnosti Otcovi. V našom rozhodnutí poslúchnuť Božie prikázania nasleduje vyrovnávanie sa s bolestnou realitou prežívaného smútku, hnevu, hanby a strachu. Musíme sa zaoberať aj svojimi pocitmi, pretože odpustenie môže ostať

len v rovine slova, ale náš duchovný život a naše vzťahy k druhým bude ovplyvňovať nevyriešená bolesť, trpkosť a sebaľútosť. Aby sme sa naplno otvorili, potrebujeme duchovné spoločenstvo s blízkymi ľuďmi, ich súcit, názor a pomoc pri hľadaní útechy od Boha. Pretože: „On nás potešuje v každom našom súžení, aby sme mohli aj my potešovať tých, čo sú v akomkoľvek súžení, tou útechou, ktorou Boh potešuje nás. Lebo ako sa v nás rozmnožujú Kristove utrpenia, tak sa skrze Krista rozhojňuje aj naša útecha" (2 Kor 1, 4-5). Konfrontácia krívd a podlostí s inými osobami urýchli „vytečenie" nežiaducich exkrétov z pomyslenej duševnej rany a pochopenie, ponúknutá pomoc od druhých je nápomocná v „epitelizácii tejto rany". Takto sa Božie uzdravenie v nás prejaví ako „spravodlivosť, pokoj a radosť v Duchu Svätom" (Rim 14, 17).

Utrpenie má aj tvorivý charakter

Podstatná a hlboká zmena sa vždy odohráva vo vzťahoch. Čím viac sme zranení, tým je v nás proces uzdravovania dlhší a niekedy si vyžaduje aj odbornú psychologickú pomoc a radu. **Potrebujeme sami zažiť Božie odpustenie a odpustenie druhým na úrovni viery, rozumu, vôle a aj citov.** Odpúšťať je ťažké, pretože nie je ľahké nájsť okolo seba človeka, ktorý nás počúva, rozumie nám a dlhodobo nesie s nami naše bremeno. Napriek tomu mám osobnú skúsenosť, že čím sa viac ublížilo a ubližuje, tým viac je osobe, ktorej sa roky nespravodlivo ubližuje a roky je osočovaná, poslaných do tejto jej neľahkej životnej cesty veľa dobrých a ctihodných ľudí pevného charakteru, zdravého ducha a hlavne zdravej mysle, ktorá nie je posadnutá závisťou, zlosťou a nenávisťou. Nie sú to iba prokurátori, ktorí spisujú tieto záležitosti a udalosti, sú to i vážené osoby, ktoré napriek svojmu vysokému spoločenskému postaveniu nestratili ľudskú tvár, lebo vidia čo okolo robí... **V protipóle vulnerability vystupuje do popredia resiliencia, ktorá predstavuje opačnú charakteristiku – odolnosť, zdolávanie, silu, ktorá sa naakumulovala** aj v dôsledku nepriazne úbohých a podlých duší. **Kumpfer v tejto situácii hovorí o tzv. resilientnej reintegrácii**. Napriek tomu, ako uvádza Moss, osoba prekonávajúca nenávisť okolia môže istý čas mať príznaky, ktoré sú prvou, vážnou výstrahou (napr. stála únava, slabosť, depresie, nervozita, medzery v pamäti, mánie, závislosti, chronické ochorenia, poruchy sústredenia a pod.).

Utrpenie, ktorá prináša choroba, je ako cesta. Kto nikdy nebol chorý, podobá sa človeku, ktorý ešte nikdy necestoval. Pozná len svoj malý úsek života. Iní ľudia s inými zvykmi a skúsenosťami sú mu cudzí. Ale **keď zacíti utrpenie na vlastnom tele, na vlastnej koži, pochopí aj iných.** Edward Elgar, hudobný skladateľ, počul raz spievať jedno dievča. Malo pekný hlas a vynikajúcu techniku. Potom, ako si ju vypočul, povedal: „Raz z nej bude veľká speváčka – ak sa prihodí niečo, čo zlomí jej srdce!" Inými slovami: ak nezažije veľkú bolesť, nikdy z nej nebude veľká speváčka, lebo nebude schopná vyspievať zvláštnosti života. Sú totiž veci, ktorým človek rozumie až vtedy, keď sa mu otvoria dvere utrpenia a choroby.

Ako malé dievčatko som veľmi rada chodievala cez letné prázdniny k starým rodičom do Západných Tatier. V dedine bývala aj teta Boženka, ktorá bola spisovateľkou a pisateľkou do viacerých odborných a populárno-náučných časopisov. Na povale som našla útlu knižku, viazanú v koži. Volala sa Bolesť. Z knižky som si vypísala podnetné poznámky, myšlienky,

citáty (písavala som si denníky), dovoľte mi, aby som sa s vami podelila o múdrosti, ktoré som vyčítala v tejto knižke: „Bolesť prichádza preto, aby doplnila nedostatok Tvojej lásky, lebo to, čo mala urobiť láska, ale chýbala, Ti urobila bolesť. Preto Ti bola poslaná do Tvojej životnej cesty. Bolesť povznáša, očisťuje a robí nás lepšími." Týmto však v žiadnom prípade nechcem povedať, že niekomu prajem bolesť a utrpenie. Každý na bolesť a utrpenie reaguje iným spôsobom, niekoho to zmení na mizantropa a pod. K názoru sa pripája aj Fabián, ktorý konštatuje, že v chorobe je človek nútený premýšľať nad vlastným človečenstvom. Čas ho zastavuje. Hoci všetko na okolí je v pohybe, chorý je z neho vyňatý, uvedomuje si

svoju zraniteľnosť a závislosť a cíti, že telo nie je úplne jednoduchým vlastníctvom, s ktorým sa môže zaobchádzať akokoľvek. Prepadá ho strach a práve to ho oslobodzuje od „šablonovitosti", v ktorej sa pohybuje zdravý človek. Prichádzajú mu na um rôzne otázky. Objavuje nové hĺbky a je nútený prijať poznané skutočnosti. V tomto chápaní má utrpenie aj tvorivý charakter. **Tým, že chorý človek potrebuje pomoc iných, stáva sa vnímavejším a začína rozmýšľať o živote v novom svetle**. A zrazu vidí a pochopí, že vynakladal mnoho energie na veci, ktoré nestáli to, a podcenil to, čo bolo naozaj veľmi dôležité, užitočné a potrebné. **Videl hodnotu v úspechu a zabudol vidieť úspech v pravých hodnotách**. V takejto situácii sa človek podobá obrusovanému diamantu. Lorenz prirovnáva človeka ku krabovi, ktorý musel stratiť pancier, aby mohol rásť. (Pancier ako určitý spôsob života, hierarchiu hodnôt a životných cieľov.) Jung tvrdil, že človek premeškáva zmysel svojho života do tej miery, do akej je neverný svojmu vlastnému zákonu a nestáva sa osobnosťou.

Odpúšťať je ťažké, pretože zranené city volajú po pomste

Túžba po odplate obsahuje dve zložky: túžbu po spravodlivosti a túžbu po pomste. Túžba po spravodlivosti je legitímna požiadavka uvedenia narušeného poriadku do pôvodného stavu, určenie miery zodpovednosti, výšku náhrady a splatenie viny. Hriech je prestúpením Božích prikázaní, ktoré možno zhrnúť do prikázania lásky k Bohu a blížnemu (Mt 22, 37-40). Zákon hriechu jasne znie: „Odplata za hriech je smrť" (Rim 6, 23). **Kristova smrť na kríži naplnila požiadavku tohto zákona. Na Golgote bolo vykonané zadosťučinenie spravodlivosti.**

Pomsta je snaha vrátiť bolesť aj s úrokmi, ktoré môžu mnohonásobne prevýšiť pôvodnú stratu. Túžba po pomste je túžba po spravodlivosti, deformovaná našou hriešnosťou, ktorá ale rozmnožuje zlo, bolesť neutíši a stratu nenahradí. Keď odpúšťame druhým, odovzdávame spravodlivosť do Božích rúk s vedomím, že my nie sme sudcovia a že nad zlom má iba Boh právo vykonať spravodlivý súd. „Nepomstite sa sami, milovaní, ale ponechajte miesto hnevu – veď je napísané: Mne patrí pomsta, ja sa odplatím, hovorí Pán" (Rim 12, 19). Nakoniec, čím rýchlejšie odpustíme zblúdilým a podlým dušiam, tým rýchlejšie sme znova v harmónii a v slobode myšlienok, tvorivosti, sme opäť otvorení láske a všetkému krásnemu, čo nám náš Pán pripravil. **Možno i preto, že týmto učinením sa vytvára pomyslená bariéra voči diabolským činom úbohých a zblúdilých duší, teda už tým, ktorým ubližovali, nemôžu nikdy viac ublížiť.** Nie je to už totiž možné. Zlo, ktoré zničilo, čo sme si doteraz vybudovali, môže byť zároveň i príležitosťou na znovuzrodenie. Oheň zloby a podlosti, v ktorom sa osoba ocitá, môže byť znakom nového života, ktorý sa v nej rodí. **Čakanie rozširuje srdce.** Čakaním siahame po tom, ktorý sa dotýka nášho srdca, necháva ho rýchlejšie tĺcť a spĺňa našu túžbu.

Podlí ľudia to síce nepochopia, čomu sa niet prečo diviť, ale na tom predsa vôbec nezáleží. Nezáleží, lebo nie sú pre nás ničím, žiadna autorita, len tiché konštatovanie a ignorácia ich prítomnosti. V „štartovacej" etape nevšímania si krivdy sa odporúča kompenzácia negatívnej situácie cez rôzne činnosti: literatúru, filozofiu, náboženstvo, šport a pod., výber vhodnej činnosti či už v zamestnaní, športe, hre, spoločenskom živote tak, **aby človek mal pocit spokojnosti, snažil sa dosiahnuť určitý konkrétny výsledok, ktorý človeka uspokojí, vážil si každé, hoci len veľmi malé ocenenie, ktoré človek v živote dosiahol, aby mal schopnosť tešiť sa z maličkostí, ktoré ponúka celkom obyčajný deň**. A nakoniec, Pán Boh to všetko videl a vidí, on ich bude súdiť, teda osoba, ktorej sa ubližuje, je čistá, lebo si nemusí s úbohými dušami špiniť ruky, a tak zároveň ostáva pokojnou, nezaťaženou po túžbe pomstiť sa, považuje to za úplne bezpredmetné. Nečestní ľudia nechápu, že proces sa otočil, zmenil v ich neprospech, lebo negatívna energia úbohých a podlých duší sa začína kumulovať v ich vnútri, čo ich postupne rozkladá, lebo niet toho, kto by ma ňu reagoval. **Reaguje na ňu teda ich vlastné telo a myseľ**. Po

príčine alebo po príčinách problémov úbohých a padlých duší v zmysle ich terapie je nevyhnutné pátrať. Dôvody napríklad psychických a telesných problémov je možné rozdeliť do troch kategórii: **nedostatok sily** (ten druhý ju má a ja nie, teda nastupuje závisť), **zablokovanie časti duše** (ako to, že on inak rozmýšľa a inak žije a je šťastný, aj keď mu v tom cielene bránim?), **strata duše** (prázdnota, úbohosť, absentujúci zmysel života – ako to, že on to má, veď mu cielene robím prekážky...). **Takéto úbohé a podlé duše urgentne potrebujú liečiteľa ich duše**. Úchylné javy a procesy v spoločnosti pochádzajú z obmedzenia či potlačenia prirodzeného zamerania života na rozvoj a úsilie o sebaprekonanie. **Zlo je ľudským prejavom v tom zmysle, že je výsledkom zneužitia ľudskej slobody.** Kresťanská sociológia uznáva prirodzené právo človeka ako základ práva v spoločnosti a rovnako i mravnú cnosť spravodlivosti ako základ sociálnej spravodlivosti.

Odpúšťať je ťažké, pretože nie je to prirodzené ani logické

Pomsta je prirodzenou ľudskou odpoveďou na bolestné zranenie. Odpustenie sa stáva nepochopiteľnou ponukou nového vzťahu. Nič nie je v nás, čo by motivovalo Boha, aby nám odpustil, rovnako ako ani v druhých nie je nič, čo by nás motivovalo odpúšťať. **Postoj odpustenia sa môže narodiť iba v srdci toho, kto sám zažil odpustenie.**

Jestvujú slzy, ktoré uvoľňujú, ale slzy, ktoré zastierajú pohľad, ktoré „krúžia" okolo vlastného utrpenia. **Slzy smútku liečia. Slzy sebaľútosti nás nechávajú utápať sa vo vlastnom utrpení. Nič neriešia, len zaplavujú. Toto nie je správna cesta.**

Odpustiť nedokážeme často naraz

Odpustenie je proces. Niekedy kratší, niekedy dlhší. Záleží na bolesti, ktorú cítime. Niekedy je bolesť menšia, niekedy väčšia. **Uzdravenie rán potrebuje čas**. Najdôležitejšou vecou v celom procese je chcenie. Chcieť, aby sme jedného dňa konečne odpustili. A vtedy akoby odrazu začala v nás „prúdiť" voda útechy. **Máme neviditeľnú pumpu na znásobenie našej slabej energie a sami si uvedomujeme tajomstvo, ktoré ľudia okolo nás už zrejme objavili pred nami.** Všetko ožíva: každý riadok Písma a každý kúsok stvorenia nám hovorí o Bohu lásky a o láske Boha. Je to jar nášho vnútorného života, bohatá na sľuby o objavoch, ktoré máme urobiť.

Odpúšťať nemusí byť ťažké, ak žijeme z odpustenia

V Matúšovom evanjeliu je podobenstvo o dvoch dlžníkoch, ktoré odhaľuje tajomstvo odpustenia (Mt 18, 23-35). Ten, kto neprijal Bohom darované odpustenie, neustále žije v predstave, že nikomu, ani ľuďom, ani Bohu nie je nič dlžný, a preto nie je schopný odpustiť. **Boh nám odpúšťa z lásky, rád a neustále**. Odpúšťa nám preto, lebo jeho spravodlivý Syn vytrpel trest bez milosti, aby sme my mohli neustále prijímať „milosť za milosťou" (Ján 1, 16).

Ten, kto prijíma milosť Božieho odpustenia, stáva sa účastníkom novej zmluvy, v ktorej sa zaväzuje na rovnaké milosrdenstvo. Každé slávenie Eucharistie je príležitosťou pripomenúť si svoje dlhy lásky voči Bohu aj voči ľuďom a prosiť: „Otče náš, odpusť nám naše viny, ako i my odpúšťame tým, ktorí sa previnili voči nám," aby sme mohli povstať k novému životu a prežívať ho spolu s druhými prostredníctvom odpustenia. Dozrievaním nášho života modlitby si čoraz viac uvedomujeme, že sme hlinou v hrnčiarových rukách. Hlina nemôže v skutočnosti urobiť nič, aby sa pretvorila na krásny predmet. Ale môže byť tvárna, poddajná, citlivá na hrnčiarov dotyk. Ľudia často hovoria, že sa boja, že by ich Božia vôľa mohla zlomiť, že to, čo od nich Boh žiada, je príliš ťažké, že to neunesú. Hlina podľa Greena sa však nikdy nerozbije od niečoho, čo s ňou robí hrnčiar – kým nestvrdne a nestuhne. Kým je poddajná, nikdy sa nerozbije, ale ak začne vzdorovať hrnčiarovmu dotyku, pôsobiť proti jeho stvárňovaniu, hrozí jej veľké nebezpečenstvo, že sa rozbije.

Záver

Bez odpustenia nie je možné plne získať sviatosť zmierenia (pri svätej spovedi), podobne by i sviatosť oltárna bola neplatná. Nie je možné prijať telo Božie do srdca, ktoré je plné nenávisti, pomstychtivosti, túžbe po pomste za spáchané zlo. Nakoniec i naše myšlienky, ak by mali byť taký dlhý čas plné nenávisti, postupne by ohrozovali okrem duše i naše telo, takže psychopatia nenávisti a podlosti, ktorá pretrváva v srdciach úbohých duší, by časom prerástla v duševné a telesné ochorenie. Nemali by sme opakovať osudové a smrteľné hriechy úbohých duší. Dostali sme predsa dar Ducha svätého, dar viery, nádeje a lásky. Treba ich nechať tak, na „napospas" Božiemu súdu, bez pýchy, bez nadradenosti, ale s vedomím, že sa treba od nich chrániť, od ich prítomnosti, lebo stretnutie s nimi jednoducho nemá význam, takáto interakcia nikam nevedie.

Ivica Gulášová

Heraldický klub: jeho vznik, poslanie a pôsobenie

Erby sú dedičstvom rytierskeho stredoveku. Počas storočí sa ich funkcia menila. Aj v dnešnej Európe majú nielen kultúrnohistorický, ale aj sociálny a psychologický význam. Erb je pilierom tradície nielen štátu, regiónu či mesta, ale aj rodiny a rodu. O súčasné rodové erby je záujem v širšom vzdelanostnom, intelektuálnom, kultúrnom a podnikateľskom spektre slovenskej spoločnosti, a preto sa nadšenci heraldiky združili v Heraldickom klube.

V súlade so stanovami možno Heraldický klub definovať ako dobrovoľné združenie fyzických osôb, nositeľov erbov, zapísaných v Heraldickom registri Slovenskej republiky, ktorý vznikol na základe priateľského porozumenia jeho členov a na základe úcty k heraldickým hodnotám a v záujme pestovania heraldickej kultúry v Slovenskej republike.

Idea založenia klubu ako združenia nositeľov občianskych rodových erbov sa zrodila na pôde Heraldického kolégia v leto roku 2005. Dňa 2. novembra 2005 sa uskutočnilo zasadnutie prípravného výboru (Stanislav Bečica, Ivan Hudec, Igor Tinka, Ladislav Vrtel), na ktorom boli posúdené stanovy aj návrh erbu Heraldického klubu.

Ustanovujúce valné zhromaždenie sa uskutočnilo 15. decembra 2005 v priestoroch Ministerstva vnútra Slovenskej republiky odboru archívov a registratúr. Na jeho zasadnutie sa zúčastnili Zdenko Alexy, Stanislav Bečica, Tibor Buček, Ivan Hudec, Peter Kartous a Ladislav Vrtel. Valné zhromaždenie prijalo stanovy registrované na Ministerstve vnútra SR 2. decembra 2005 pod č. VVS/1/900/90-27168. Za svojho prezidenta si zvolili účastníci zasadnutia Stanislava Bečicu, za čestného prezidenta Zdenka Alexyho, hospodárom sa stal Tibor Buček a tajomníkom Ladislav Vrtel.

V nasledujúcom roku sa rada klubu sústredila na budovanie členskej základne, vypracovanie interných noriem, napríklad Etického kódexu, na vytvorenie klubovej symboliky, internetovej stránky, ako i na prípravu prvého slávnostného stretnutia členov Heraldického klubu, ktoré sa uskutočnilo 13. júna 2006 v Bojniciach.

Medzi ciele klubu, ktoré si členovia definovali aj v stanovách, patrí: vytváranie podmienok na šírenie heraldickej kultúry na Slovensku, predovšetkým na vzájomnú spoluprácu a výmenu informácií medzi svojimi členmi o používaní registrovaných erbov v každodennom živote; prednáškové aktivity, podpora publikačných a výstavných projektov jej členov; príprava slávnostného (výročného) stretnutia, organizovanie spoločenských stretnutí členov (jarné, letné, jesenné a zimné zasadnutie) a výchova k hodnotám heraldickej kultúry.

Členstvo v klube je riadne, pričom členom sa môže stať nositeľ erbu, ktorý je zapísaný v Heraldickom registri SR starší ako 18 rokov, ktorý o členstvo požiada a ktorého odporučia aspoň traja členovia klubu. O členstvo v klube je nutné požiadať vyplnením a zaslaním prihlášky Rade klubu, ktorá rozhodne o jeho prijatí alebo neprijatí. Osobám, ktoré sa výrazne zaslúžili o vznik alebo činnosť klubu a šírenie heraldickej kultúry, možno udeliť čestné členstvo. Čestný člen je oslobodený od platenia členského ročného príspevku.

Člen klubu je viazaný svojimi povinnosťami a disponuje istými právami. Ako člen klubu sa môže podieľať na jeho činnosti, môže voliť orgány klubu a byť do nich volený, môže navrhovať kandidátov na udelenie rádu «Pro arte heraldica» a zúčastňovať sa na stretnutiach klubu. Je tiež povinný podieľať sa na činnosti klubu a prispievať tým k napĺňaniu jeho cieľov. Je povinný platiť ročný členský príspevok, dodržiavať stanovy klubu a etický kódex a zúčastňovať sa na rokovaniach v klubovom odeve.

Orgánmi klubu sú valné zhromaždenie, rada klubu, prezident a kontrolór.

Valné zhromaždenie je najvyšším orgán klubu. Zasadá najmenej jedenkrát do roka. V oprávnených prípadoch ho môže rada klubu zvolať aj na žiadosť najmenej jednej tretiny všetkých členov. Kompetencie valného zhromaždenia: schvaľovanie stanov, ich dodatkov a zmien; voľba orgánov klubu (prezident, rada a kontrolór klubu); schvaľovanie rozpočtu na nasledujúci rok, správy o hospodárení klubu, plánu činnosti a ich vyhodnocovanie, výšky členského príspevku na kalendárny rok; rozhodovanie o odvolaní členov orgánov klubu a o dôležitých otázkach činnosti klubu.

Rada klubu je sedemčlenným výkonným orgánom klubu (šesť členov a prezident klubu). Volí ju valného zhromaždenie na na obdobie piatich rokov. Jej kompetencie: plniť úlohy vyplývajúce z uznesení valného zhromaždenia; pripravovať zasadnutia valného zhromaždenia a materiály na zasadnutia; organizačne a technicky pripravovať stretnutia členov klubu; rozhodovanie o udelení ocenení a vyznamenaní členov klubu, o prijatí člena klubu a zastupovanie klubu vo vzťahu k iným subjektom.

Prezident reprezentuje klub navonok. Zastupuje klub medzi rokovaniami valného zhromaždenia a riadi činnosť klubu; na základe rozhodnutia rady zvoláva valné zhromaždenia a riadne stretnutia klubu; podpisuje uznesenia a zápisnice z valného zhromaždenia a rady klubu; vedie zasadnutia orgánov klubu a je *ex offo* členom rady klubu.

Kontrolór vykonáva kontrolu plnenia úloh a hospodárenia s finančnými prostriedkami klubu v zmysle platných právnych noriem.

Navonok sa klub prezentuje svojimi symbolmi, ktorými sú erb, emblém a pečať. Erb pozostáva z trojlistej zlatej lipovej sadeničky v červenom štíte, ktorá je obkolesená šiestimi striebornými damaškovanými štítmi, pospájanými reťazou zlatých lipových listov. Emblémom je erb klubu obkolesený textom kruhopisom HERALDICKÝ KLUB. Pečať klubu má podobu bezfarebného emblému klubu. Popritom majú členovia klubu právo nosiť klubovú dekoráciu. Jej jadrom je šesť štítkov usporiadaných do kruhu okolo zlatej lipovej sadeničky. Kruhová kompozícia vyjadruje súdržnosť a rovnocennosť členov klubu, sadenička je symbolom klíčiacej myšlienky heraldickej kultúry, ktorú

chce klub chrániť a pestovať. Heslo klubu znie INSIGNIA ARMALIA VIRTUTES ORNANT (ERBY ZDOBIA CNOSTI).

Klub zaviedol aj záslužný rad «Pro arte heraldica». Má podobu osemhrotého kríža. Tento tvar kríža používali viaceré rytierske rády, pričom vyjadroval osem rytierskych cností (priamosť a čestnosť v konaní, pozorné vnímanie a súcit, taktnosť v každej situácii, byť útočiskom pre slabého a obratnosť). Záslužný rad má svoj štatút a jeho udelenie je možné za zásluhy rôzneho druhu – organizačné, publikačné, umelecké či finančné.

Počas svojej takmer dvadsaťročnej existencie sa uskutočnilo množstvo zasadnutí klubu, predovšetkým na rôznych hradoch, zámkoch, v múzeách, priestoroch historických radníc a podobne. V rámci programu zasadnutí odznelo takmer osemdesiat prednášok venovaných rôznym oblastiam heraldiky, od jej terminológie cez rôzne motívy v heraldike až po aplikáciu heraldických pravidiel v súčasnosti.

Heraldický klub finančne podporuje publikačnú činnosti svojich členov na poli heraldiky. Prvým zväzkom Heraldického almanachu sa zrealizoval dlhodobý knižný projekt nevšedného heraldického diela. Kládol si, a jeho pokračovanie si i naďalej kladie za cieľ predstaviť nielen občianske rodinné, rodové erby zapísané v Heraldickom registri SR vedeného na Ministerstve vnútra SR, ale i predstaviť osobnosti a rodiny nositeľov týchto erbov. Heraldický almanach sa koncipoval ako periodické dielo. Vychádzal nielen z tradícií heraldickej kultúry na Slovensku, ale odráža aj súčasné heraldické dianie, najmä pozoruhodnú heraldickú tvorbu a jej pevné zakotvenie v systéme štátnej správy. Heraldický almanach nadväzuje na všeobecnú heraldickú tradíciu zverejňovania rodových a osobných erbov. Za jej vzdialenú paralelu môžeme považovať dvadsaťzväzkovú *Allgemeine Deutsche Wappenrolle* vychádzajúcu od roku 1945 či viaceré heraldické série prinášajúce informácie o prírastkoch heraldického kultúrneho dedičstva príslušnej krajiny alebo aj v medzinárodnom kontexte, napríklad Armoriál Medzinárodnej heraldickej akadémie. Od vydania prvého zväzku almanachu v roku 2008 už vyšlo spolu šesť zväzkov uvedeného diela. V každom zväzku sa zverejňuje približne sto občianskych rodových a osobných erbov, ako aj informácií o ich nositeľoch.

Členovia Heraldického klubu prispeli tiež na vydanie publikácie *Tractatus de insigniis et armis/Traktát o znameniach a erboch* (eds. Ladislav Vrteľ a Mária Munková, Bratislava 2009). Najstaršie a dodnes zachované dielo z oblasti heraldického práva a heraldiky vôbec napísal Bartolus de Saxoferrato. Jeho traktát zásadne ovplyvnil vývoj heraldiky, v 15. storočí sa stal bestsellerom a všeobecne prijímaným návodom na tvorbu a používanie erbov. Kniha predstavuje komentované, ilustrované, bilingválne slovensko-latinské vydanie podľa benátskej prvotlače z roku 1472, zachovanej v Archíve Košického arcibiskupstva, vrátane autentického stredovekého vedeckého poznámkového aparátu.

Z mnohých ďalších podporených publikačných projektov možno spomenúť vydanie publikácie o štátnych symboloch alebo založenie a vydanie doposiaľ trojzväzkovej edície *Libelli heraldici* (Heraldický katechizmus, Heraldické symboly a *Heraldica sanctorum*).

Heraldický klub sa podieľal aj na realizácii dvoch veľkých výstavných projektov. Archívne dokumenty, ktoré majú kľúčový význam pre históriu Slovenska a Slovákov, sprístupnila verejnosti výstava Archívne klenoty inštalovaná v novembri 2013 na Bratislavskom hrade. Išlo o unikátnu prehliadku kultúrnych pamiatok zo slovenských archívov. Medzi vystavenými dokumentmi boli iluminované listiny zdobené zlatom vrátane erbových listín pre Bratislavu (1436) a Košice (1423) alebo Zlatá bula bratislavská (1464). Nechýbalo ani *Privilegium pro Slavis* z roku 1381 a ďalšie výnimočné historické záznamy. Patrí medzi ne aj slávny Graciánov kódex z 12. storočia alebo pápežská listina, ktorou bola zriadená samostatná slovenská cirkevná provincia.

Výstava pod názvom Slovensko v štátnej symbolike, ktorá bola slávnostne otvorená na Bratislavskom hrade v septembri 2021, predstavila verejnosti viac ako 800 vzácnych, na Slovensku po prvýkrát vystavovaných obrazových a textových exponátov, vyobrazení heraldických archívnych dokumentov a muzeálnych prameňov dokumentujúcich zložitú, 1100 rokov trvajúcu cestu, kým sa z byzantského cirkevného a uhorského panovníckeho symbolu stal symbol dnešného územia Slovenska. Od roku 1918 sa tento už medzinárodne rešpektovaný znak Slovenska stal súčasťou štátneho znaku Československa, od roku 1993 je štátnym znakom samostatnej Slovenskej republiky a hlavným znamením na jej vlajke.

Okrem publikačných a výstavných projektov, ktoré sú v súlade s cieľmi klubu stanovenými v stanovách, zapájajú sa členovia klubu aj do heraldického diania na Slovensku. Protestné stanovisko zaslali v súvislosti s plánovanou výmenou štátneho znaku na dresoch slovenskej hokejovej reprezentácie v roku 2019 či v prípade označovania štátnych budov vlajkami cudzích štátov v neopodstatnených prípadoch.

Mohlo by sa azda zdať, že cnosť a česť dávno vyhynuli spolu s rytierstvom. Avšak stredovekom uhasli len niektoré atribúty rytierstva, ako sú turnaje, kovové brnenia či rytierska výzbroj, ale pravidlá klasickej heraldiky nám boli ponechané ako drahocenný odkaz aj po období stredoveku a aj vďaka Heraldickému klubu je jeho členom dopriate hojne ochutnávať ich silu a vznešenosť.

Lenka Bartalosová

Logo Trnavskej univerzity

Kto sa „skrýva" v znaku našej alma mater? Koho zobrazuje logo Trnavskej univerzity? O spojitosti znaku Trnavskej univerzity a erbu mesta Trnava, históriu i význam nášho znaku si priblížime v nasledujúcich riadkoch.

Mesto Trnava už od samého počiatku podporovalo snahy a prvé kroky obnovenej Trnavskej univerzity – od politickej podpory až po zabezpečenie priestorov, nevyhnutných na spustenie výučby študentov. Menej je známe aj iné prepojenie znaku Trnavskej univerzity a erbu mesta Trnava, ktoré majú k sebe ideovo i výrazovo veľmi blízko.

Už v roku 1992 – v prvom roku existencie Trnavskej univerzity – vtedajší kvestor TU Ján Chmelo požiadal primátora Trnavy Imricha Borbélyho o spoluprácu pri zostavení pracovnej skupiny, ktorá by pozostávala z predstaviteľov mesta, univerzity a tiež z odborníkov z vedných oblastí ako heraldika, výtvarníctvo a architektúra. Táto skupina mala predložiť na schválenie akademickému senátu univerzity a mestskému zastupiteľstvu návrh na znak a insígnie Trnavskej univerzity, ktoré by mohli byť zostavené „z mestského znaku", a prípadne i zo znaku „starej Trnavskej univerzity". V závere listu kvestor požiadal primátora o „povolenie použiť znak mesta Trnavy v budúcom znaku Trnavskej univerzity." Ten mu 11. augusta 1992 skutočne dal súhlas s používaním znaku mesta Trnavy.

Znak mesta, v strede ktorého je Kristus Pantokrator

Podľa prvotného návrhu trnavského archivára, historika a neskoršieho profesora Trnavskej univerzity Jozefa Šimončiča symbol obnovenej TU mohol tvoriť kombinovaný historický motív z pôvodnej Trnavskej univerzity (1635 – 1777), t. j. alegória a budovy, so stredným znakom mesta Trnavy. Tieto úvahy ovplyvnili viaceré skutočnosti: názov novej inštitúcie (Trnavská univerzita), priaznivý postoj mesta (akoby vznik typu „*City University*") či historická väzba a prihlásenie sa k tradíciám historickej Trnavskej univerzity. Avšak prevziať zo znaku mesta len Kristovu tvár navrhol archeológ, historik a zároveň prvý predseda akademického senátu Michal Slivka. Ideový

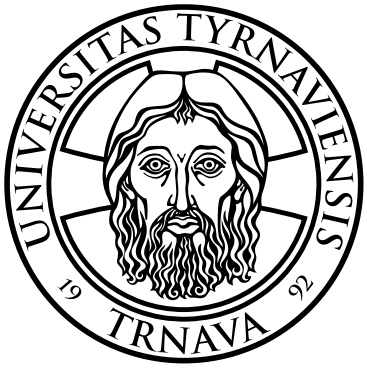

Znak Trnavskej univerzity

návrh výtvarne zrealizoval akademický sochár Anton Gábrik, pričom pri vizualizácii išlo o maximálnu vernosť a zachovanie všetkých znakov Kristovej tváre z Turínskeho plátna, vrátane charakteristického chumáča vlasov na čele a znaku V medzi obočím. Tento fakt dosvedčuje aj znenie, až po dlhom odstupe uzatvorenej, licenčnej zmluvy medzi autorom a univerzitou z januára 2010, v ktorej sa konštatuje, že znak Trnavskej univerzity, vyhotovený A. Gábrikom v roku 1993,„vychádza z výtvarného odkazu na stredný znak mesta Trnava", v strede ktorého je umiestnená „hlava Krista-Pantokratora".

Z hľadiska ikonografie je charakteristickou črtou ikon Krista Pantokratora zobrazenie po ramená, po pás či v celej postave so žehnajúcou pravicou. V ľavici drží niekedy otvorenú alebo zatvorenú knihu. Hlava Krista je ovenčená svätožiarou (nimbom), v ktorom je zobrazený kríž – v prípade Trnavy je však v znaku len hlava Krista.

Aj štatút TU hovorí (i keď mierne inou interpretáciou ikonografického popisu), že znak univerzity tvorí „vyobrazenie hlavy Krista s krížovým nimbom typu Veraikon, pochádzajúcim z mestského znaku mesta Trnava, pričom v kruhopise je nápis „UNIVERSITAS TYRNAVIENSIS * TRNAVA". Na spresnenie – v ikonografii „Veraikon" znamená neučinený rukou, t. j. obraz vzniknutý údajne nadprirodzeným spôsobom, bez účasti ľudskej ruky. Ide o zázračný odtlačok tváre na rúšku, ktorý Ježišovi pri krížovej ceste podala sv. Veronika – Kristova tvár (bez krku) so široko roztvorenými očami, bradou a vlasmi po stranách.

Logo Trnavskej univerzity má 30 rokov

Dôležitá však bola skutočnosť, že dňa 29. septembra 1993 rektor TU Anton Hajduk nariadil „používať nový emblém Trnavskej univerzity (hlavičkový papier, pečiatky, medaily, propagačné materiály, tabule, noviny, a pod.)", ktorý vypracoval A. Gábrik. Záhadne ale pôsobí fakt, že rektor tento nepodpísaný list ukončil formuláciou „Zo zasadania vedenia TU 29 IX 93", no v zápisnici z vedenia TU z tohto dňa (29. september 1993) sa žiadna zmienka o používaní emblému/znaku TU nenachádza. Podstatné však je (a to treba zdôrazniť!), že od tohto dá-

Erb mesta Trnava

Zväčšená pečať použitá pri inaugurácii Trnavskej univerzity, ktorú niesli študenti na čele sprievodu

tumu sa skutočne začal na hlavičkovom papieri TU uvádzať znak, ktorý sa používa až do súčasnosti, t. j. vyobrazenie hlavy Krista s krížovým nimbom (t. j. svätožiarou v podobe kríža), s charakteristickým pramienkom vlasov v strede čela a po obvode s kruhovým nápisom UNIVERSITAS TYRNAVIENSIS dolu 19 TRNAVA 92. Túto udalosť potvrdzuje aj licenčná zmluva na znak/logo TU, ktorá bola dodatočne podpísaná s Antonom Gábrikom 15. januára 2010. V texte zmluvy sa priamo uvádza, že „zhotovenie diela [znaku – pozn. autora] vyplýva z listu rektora TU zo dňa 29. 9. 1993, ktorým rektor TU nariadil používať nový znak TU".

Emblém s Kristovou hlavou

V tejto súvislosti je tiež zaujímavá a podstatná komunikácia z jesene 1999. Až po niekoľkých rokoch od používania znaku TU sa totiž vtedajší prorektor TU Štefan Kováč obrátil na primátora Trnavy s pripomienkou, že „Trnavská univerzita používa v svojom embléme (znaku) stredovú časť veľkej pečate mesta Trnavy. Je pravdou, že pri inaugurácii Trnavskej univerzity niesli študenti na čele sprievodu túto zväčšenú pečať, zapožičanú z Mestského divadla. Pre emblém Trnavskej univerzity bol však predlohou viac „nerukotvorennyj" obraz Krista na dreve z 12. storočia v Treťakovskej galérii v Moskve". Zároveň prorektor poprosil mesto o stanovisko, „aby v budúcnosti nedochádzalo k nedorozumeniam". V odpovedi primátor mesta univerzitu informoval, že erb mesta Trnava schválený Heraldickou komisiou Ministerstva vnútra SR skutočne vychádza z inej ikonografie (t. j. Kristus Pantokrator) ako používaný emblém TU (Veraikon). Mesto zároveň v liste potvrdilo, že rešpektuje „použitie predlohy „nerukotvorenného" obrazu Krista na dreve z 12. storočia v embléme" [Trnavskej univerzity – pozn. autora], no „nechápe ho ako použitie časti znaku mesta Trnava". Používanie emblému TU s Kristovou hlavou tak mesto vnímalo za výlučnú záležitosť univerzity. Z ikonografického hľadiska preto znak TU, ktorého autorom je Anton Gábrik, nie je totožný so znakom mesta Trnava – i keď majú spoločný ideový základ a podobnú vizuálnu podobu.

Detail na medaile reťaze akademického funkcionára Trnavskej univerzity

Rozdiely oproti akademickým insígniám

Tu je zaujímavá ešte iná vec. Pri postupnom vyhotovovaní reťazí dekanov a prodekanov jednotlivých fakúlt v rámci výberových konaní sa pri ich tvorbe nekládol dôraz na vernú kópiu znaku TU, ale víťaz súťaží a ich vyhotoviteľ – v tomto prípade akademický sochár Milan Ormandík – vyobrazil hlavu Krista v inej podobe, bez charakteristického pramienka vlasov. Znak TU tak na medailách zavesených na reťaziach akademických hodnostárov funkcionárov TU nie je plne identický so znakom TU – čo však nie je žiaden problém a ani nijako tento fakt neznižuje dôležitosť a vážnosť akademických insígnií.

Marián Manák
Foto: Archív Ústavu dejín Trnavskej univerzity

Katedra slovenského jazyka a literatúry Pedagogickej fakulty,
Katedra pedagogiky výtvarného umenia Pedagogickej fakulty
a Univerzitná knižnica Trnavskej univerzity v Trnave

vyhlasujú pre študentov denného štúdia

súťaž

FEJTÓN 2024

Krátky **fejtón** v rozsahu max. 2 strany A4 alebo kreslený **vtip** či **karikatúru** posielajte prostredníctvom vašich univerzitných e-mailových schránok na adresu **fejton@truni.sk** do 31. marca 2024.

Najlepšie príspevky budú finančne odmenené.

TEŠÍME SA NA VAŠE VTIPNÉ TEXTY A KRESBY.